

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту

«До захисту в ЕК»

«До захисту допущено»

Директор інституту

Завідувач кафедри

_____ Олег ШЕРЕМЕТ
(підпис) (ім'я та прізвище)

_____ Тамара БЕРЕЗЯНКО
(підпис) (ім'я та прізвище)

« ____ » _____ 2022 р.

« ____ » _____ 2022 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

зі спеціальності _____ 073 «Менеджмент» _____
(код та спеціальності)

освітньо-професійної програми «Менеджмент» _____

на тему: «Підвищення інвестиційної привабливості підприємства» _____

Виконала: здобувачка 4 курсу, групи МН-4-5л

Покуль Лена Юріївна

_____ (підпис)

Керівник к.е.н., доц, Тюха Ірина Володимирівна

_____ (підпис)

Рецензент _____

(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Я як здобувачка Національного університету харчових технологій розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я не надавала і не одержувала недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач _____

(підпис)

Київ – 2022 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
Кафедра економіки праці та менеджменту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма «Менеджмент»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри економіки
праці та менеджменту

_____ Т.В. БЕРЕЗЯНКО
«31» січня 2022 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Покуль Лени Юріївни

1. Тема роботи «Підвищення інвестиційної привабливості підприємства»

керівник роботи Тюха І.В., к.е.н., доцент

затверджені наказом закладу вищої освіти від 31.01.2022 р. № 80-кв.

2. Строк подання здобувачем роботи 06 червня 2022 р.

3. Вихідні дані до роботи Законодавчі та нормативні акти, аналітичні та статистичні матеріали стосовно теми роботи, бухгалтерська, статистична звітність та аналітичні матеріали ТОВ «Пирятинський сирзавод».

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні та методичні засади інвестиційної привабливості підприємства.

Розділ 2. Дослідження діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» та його інвестиційної привабливості.

Розділ 3. Підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод».

5. Перелік графічного матеріалу

Результати дослідження знайшли відображення у 5 рисунках та 24 таблицях ілюстративного матеріалу.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 31 січня 2022 року**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та вивчення джерел інформації для написання кваліфікаційної роботи. Складання бібліографії наукових джерел	07.02.2022 р.	
2	Розроблення та затвердження плану роботи керівником кваліфікаційної роботи і керівником проєктної групи	17.02.2022 р.	
3	Робота над вступом до кваліфікаційної роботи	24.02.2022 р.	
4	Підготовка першого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	14.03.2022 р.	
5	Підготовка другого розділу, висновків до нього та подання його керівнику	03.04.2022 р.	
6	Підготовка третього розділу, висновків до нього та подання його керівнику	03.05.2022 р.	
7	Підготовка висновків до роботи та подання його керівнику	10.05.2022 р.	
8	Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень керівника	20.05.2022 р.	
9	Остаточне оформлення роботи. Формування проєкту доповіді, ілюстративного матеріалу. Погодження з керівником кваліфікаційної роботи	25.05.2022 р.	
10	Подання завершеної роботи на розгляд комісії з попереднього захисту	26.05.2022 р.	
11	Подання завершеної роботи на розгляд завідувачу кафедри та подача електронного варіанту роботи для перевірки на плагіат	06.06.2022 р.	
12	Захист кваліфікаційної роботи	Згідно графіку захисту	

Здобувач

_____ (підпис)

Л.Ю. Покуль.
(прізвище та ініціали)**Керівник роботи**

_____ (підпис)

І.В. Тюха
(прізвище та ініціал)

АНОТАЦІЯ

У кваліфікаційній роботі розглянуто та узагальнено існуючі теоретико-методичні засади інвестиційної привабливості на підприємстві. У роботі описано сутність інвестиційної привабливості та способи її оцінки.

Для оцінки доцільності запропонованого заходу було визначено поточний рівень розвитку ТОВ «Пирятинський сирзавод» та рівень його інвестиційної привабливості.

На основі результатів дослідження інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод» розроблено пропозиції щодо підвищення рівня його інвестиційної привабливості. Обраний захід – оновлення вакуумного обладнання – допоможе збільшити потужність заводу, заощадити електроенергію та збільшити виробництво сиру, що збільшить прибуток. Цей захід підвищить інвестиційну привабливість підприємства. Розрахунки показують, що захід вигідний та ефективний.

Кваліфікаційна робота викладена на 68 сторінках (без урахування додатків), містить 24 таблиці, 5 рисунків.

Ключові слова: інвестиційна привабливість, оцінка інвестиційної привабливості, методи оцінки інвестиційної привабливості.

ANNOTATION

In the final work the existing theoretical and methodological principles of investment attractiveness at the enterprise are considered and generalized. The paper describes the essence of investment attractiveness and ways to assess it.

To assess the feasibility of the proposed measure, the current level was determined development of Pyryatyn Cheese Factory LLC and the level of investment attractiveness is characterized.

Based on a study of the results of investment attractiveness of Pyryatyn Cheese Factory LLC proposals for increasing the level of investment attractiveness have been developed. The chosen measure is to upgrade the vacuum equipment, help increase the plant's capacity, save on electricity and increase cheese production, which will increase profits. This measure will increase the investment attractiveness of the company. The calculations show that the event is profitable and effective.

The final work is composed of 68 pages (excluding appendices), contains 24 tables, 5 figures.

Key words: investment attractiveness, assessment of investment attractiveness, methods of assessment of investment attractiveness.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Сутнісні характеристики інвестиційної привабливості підприємства.....	9
1.2. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємства.....	20
Висновки до розділу 1.....	29
РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД» ТА ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ.....	31
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	31
2.2. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства.....	36
2.3. Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод».....	42
Висновки до розділу 2.....	47
РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД».....	49
3.1. Прийняття управлінського рішення щодо напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємства.....	49
3.2. Обґрунтування доцільності оновлення вакуумного устаткування.....	53
Висновки до розділу 3.....	62
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	69

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Для повноцінного розвитку інвестиційної діяльності в Україні потрібно виводити вітчизняні підприємства на високий рівень і відповідно зміцнювати репутацію компанії, що у подальшому призведе до припливу інвестиційних коштів і дасть змогу підприємствам розвиватися, оновлюватися та виходити на нові ринки. Уряд, у свою чергу, має стимулювати інвестиційну діяльність та створювати сприятливе інвестиційне середовище.

У сучасних ринкових відносинах існує велика конкуренція і вибір найоптимальнішого підприємства для інвестування коштів є складним. Підприємства, яким бракує власних коштів, не мають змоги оновити чи замінити обладнання та технології, а це призводить до зниження їх місця у рейтингу інвестиційно привабливих підприємств, що уже каже нам про те, що шанси на залучення коштів для майбутнього розвитку зменшуються.

Зараз існує чисельна кількість підходів до оцінки інвестиційної привабливості підприємства, які включають в себе застосування різноманітних методик та методів на основі аналізу фінансово-господарської діяльності. Проте, підходи мають особливості, які не завжди підходять усім підприємствам, тому виникає питання актуальності дослідження існуючих підходів.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та методичних аспектів інвестиційної привабливості підприємства та її оцінки.

Поставлена у роботі мета зумовила вирішення наступних завдань:

- надати сутнісну характеристику інвестиційної привабливості підприємства;
- охарактеризувати методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємства;
- дати загальну характеристику ТОВ «Пирятинський сирзавод»;
- проаналізувати фінансово-економічну діяльність ТОВ «Пирятинський

сирзавод»);

- здійснити оцінку інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод»);

- прийняти управлінське рішення щодо підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод»);

- обґрунтувати доцільність впровадження заходу.

Об'єктом дослідження в роботі є процес оцінки інвестиційної привабливості підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів оцінки інвестиційної діяльності підприємства.

Сферою застосування є ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Інформаційною базою написання кваліфікаційної роботи стали наукові праці вітчизняних та закордонних учених у сфері інвестиційної привабливості; законодавчі та нормативно-правові документи, які регламентують діяльність підприємств; статистична та фінансова звітність підприємства; інформаційно-аналітичні матеріали; Інтернет-ресурси.

Методи дослідження. Добір, відбір та використання методів дослідження відповідно до теми кваліфікаційної роботи відповідали поставленій меті та завданню, серед яких були застосовані наступні інструменти: емпіричний метод, метод порівняння, балансовий метод та функціонально-вартісний аналіз.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Список використаних джерел налічує 50 найменувань. Робота містить 7 додатків, 24 таблиці та 5 рисунків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутнісні характеристики інвестиційної привабливості підприємства

Конкуренентоспроможність кожної держави базується на інвестиційній привабливості, і навпаки, інвестиційно-приваблива держава завжди буде лідирувати серед інших у розрізі конкурентоспроможності. Це відбувається через те, що держава матиме змогу поповнювати свої фінансові ресурси за допомогою вкладень інвесторів.

Кожен суб'єкт господарювання під час своєї фінансово-господарської діяльності створює економічна блага, товари та послуги. Але це не все, також важливим результатом діяльності таких підприємств є їх імідж, який, у свою чергу, також впливає на рівень інвестиційної привабливості підприємства.

Також формування інвестиційної привабливості підприємства потрібне для покращення рівня конкурентоспроможності продукції та підвищення її якості, розширення або ж модернізації виробництва, створення сировинної бази для ефективної діяльності підприємства, вирішення низки соціальних проблем, відновлення основних виробничих засобів та підвищення технічного рівня праці та виробництва. Інвестиції, про які ми говоримо, виконують важливу функцію – забезпечують ефективне функціонування підприємства в цілому, підтримання стабільного стану господарської діяльності.

Для того, щоб віднести підприємство у категорію інвестиційно привабливих, воно повинно мати стабільне зростання показників діяльності, високий рівень корпоративного управління, яке виражається через вартість акцій та динаміку їх зростання. Прикро, але багато українських підприємств не є такими, через постійний брак власних фінансових ресурсів, зношеність потужностей виробництва, які погіршують інвестиційний потенціал

підприємства для інвесторів.

Вищенаведена інформація каже нам, що на теперішньому етапі розвитку діяльності підприємств України, інвестиції у будь-яку сферу господарської діяльності є надважливими. Це є причиною того, що питання інвестиційної привабливості на вітчизняних підприємствах набирає все більшої актуальності.

Першим кроком в процесі прийняття інвестиційного рішення є оцінка інвестиційної привабливості майбутнього об'єкта інвестування. Але також варто відмітити, що залучення інвестицій також залежить від прийняття підприємством умов інвесторів. Зрозуміло, що кожне підприємство зацікавлене у залученні капіталу у свою діяльність та підвищенні рівня інвестиційної привабливості, щоб нарощувати свої потужності і підвищувати конкурентоспроможність, а також виходити на нові ринки збуту [1].

На сьогодні різні науковці у сфері економіки та інвестицій не мають одного єдиного визначення сутності інвестиційної привабливості, бо кожен має різні підходи і точки зору щодо цього питання. Проте, спільні риси все ж таки є.

Проаналізувавши ряд трактувань від вчених та економістів (табл. 1.1), можна підсумувати, що автори мають думку, що інвестиційна привабливість це певна узагальнююча характеристика доцільності залучення коштів з боку окремого інвестора у об'єкт інвестування.

Для кращого розуміння інвестиційної привабливості підприємства необхідне врахування наступних сутнісних характеристик поняття «інвестиційна привабливість підприємства».

1. Присутність подвійного ефекту. Процес інвестування включає в себе здійснення суб'єктно-об'єктних відносин з приводу генерування, перерозподілу та споживання капіталу. Характерна риса успішного інвестування - це обов'язкова присутність подвійного ефекту: позитивних наслідків для обох сторін: як для суб'єкта інвестування (інвестора), так і для об'єкта (реципієнта).

Трактування сутності інвестиційної привабливості підприємства

Автори	Визначення
С.О. Гуткевич	Інвестиційна привабливість – узагальнююча характеристика переваг та недоліків інвестування окремих напрямів та об'єктів із позиції конкретного інвестора [2].
А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк	Інвестиційна привабливість – узагальнена характеристика переваг і недоліків інвестування окремих об'єктів чи напрямів із погляду інвестора [3].
Т.І. Костюк	Інвестиційна привабливість – це складне економічне поняття, яке має системний характер, що виявляється в комплексі правил та умов вкладання інвестиційних ресурсів у той чи інший об'єкт у визначений час [4].
Г.П. Лайко	Під інвестиційною привабливістю об'єктів господарювання слід розуміти сукупність виробничо-фінансових кількісних і якісних умов та критеріїв, які характеризують їхні потенційні можливості та економічні переваги порівняно з іншими об'єктами інвестування [5].
П.Т. Саблук, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська	Інвестиційна привабливість визначається інтегральною сукупністю критеріїв дієвості умов інвестування, які забезпечують особистий інтерес інвесторів до вкладення капіталу з метою його примноження або отримання соціального ефекту [6].
Л.М. Алексеєнко	Узагальнена характеристика переваг та недоліків окремих суб'єктів інвестування з точки зору конкретного інвестора згідно зі сформованими ним критеріями [7].
Н.П. Макарій	Справедлива кількісна та якісна характеристика зовнішнього та внутрішнього середовища об'єкта.
С.Ф. Покропивний	Інтегрована фінансово-економічна оцінка тієї чи іншої фірми як потенційного об'єкта інвестування.
В.О. Носова	Узагальнена характеристика переваг і недоліків об'єкта інвестування.
Н.Ю. Трясціна	Комплекс показників діяльності підприємства, який визначає для інвестора галузь переважних значень інвестиційної поведінки.
В.Г. Федоренко	«Економічний паспорт» підприємства, який містить дані про нього та його діяльність.
А. Гончаров	Сукупність політичних, правових, економічних і соціальних умов, що забезпечують та сприяють інвестиційній діяльності вітчизняних і зарубіжних інвесторів [8].
А. Пересада	Характеристика ступеня привабливості держави (регіону, галузі) відносно інвестицій, які можуть бути залучені [9].

Джерело: складено автором

2. Врахування вимог потенційних інвесторів. Рівень інвестиційної привабливості підвищується за швидкого досягнення компромісу інтересів

між двома сторонами інвестиційного процесу. Тому обов'язковим елементом у визначенні має стати врахування вимог потенційних інвесторів, забезпечення яких є важливою умовою високої іміджевої оцінки підприємства. У виборі того чи іншого об'єкту інвестування визначальне значення має суб'єктивна думка потенційного інвестора щодо того, чи зможе даний об'єкт стати засобом досягнення його цілей і у якій мірі.

3. Плідна взаємодія з потенційними інвесторами. Часто оцінка інвестиційної привабливості підприємства базується на тому, хто і як зі сторони інвестора проводить ті чи інші розрахунки є суб'єктивним судженням. Тому на етапі формування механізмів, що забезпечують прозорість діяльності, управління інвестиційною привабливістю зводиться до регулювання доступу інвестора як до створення цих механізмів, так і до участі в контролі за їх функціонуванням: чим ширше доступ, тим вище інвестиційна привабливість об'єкту для інвестора. Коли механізми сформовані і налагоджені, управління інвестиційною привабливістю зводиться до регулювання можливостей інвестора впливати на ухвалення стратегічних рішень і формування фінансової політики.

4. Симбіоз фінансово-економічних і психологічних оцінок діяльності компанії допоможе власникам та інвесторам мати цілісне уявлення про компанію.

5. Врахування перспектив розвитку компанії. Одним з найважливіших завдань, які стоять перед інвестором, є вибір таких інвестиційних об'єктів, що мають найпривабливіші перспективи для розвитку в умовах динамічної зміни умов зовнішнього середовища. Це обумовлює необхідність врахування перспектив розвитку компанії при визначенні інвестиційної привабливості підприємства [10].

Для поглиблення розуміння створено класифікацію інвестиційної привабливості підприємства, яка зображена у таблиці 1.2.

З позицій суб'єктів оцінки. Необхідність введення такої класифікаційної ознаки ґрунтується на необхідності розгляду інвестиційної привабливості

Класифікація інвестиційної привабливості підприємства

З позицій суб'єктів оцінки:	
- внутрішня оцінка;	- зовнішня оцінка.
За типом інвестора:	
- інвестиційна привабливість для портфельного інвестора;	- інвестиційна привабливість для інституційного інвестора.
За часовим горизонтом оцінки:	
- поточна інвестиційна привабливість;	- перспективна інвестиційна привабливість.
За підходом до проведення оцінювання:	
- фундаментальна інвестиційна привабливість;	- психологічна інвестиційна привабливість
За метою оцінювання:	
- залежно від характеру подальшого функціонування об'єкту оцінювання;	- незалежне функціонування об'єкту оцінювання.

Джерело: складено автором за основи [10]

з точки зору суб'єктів, які можуть її оцінювати для прийняття управлінських рішень і залежно від цього вибудувати ту або іншу систему управління на підприємстві.

За типом інвестора. Враховуючи те, що в залежності від джерела авансованих коштів, інвестиційна привабливість має абсолютно різний сенс, пропонується ввести в якості класифікаційної ознаки вищенаведений критерій. Дана класифікація дозволить врахувати вимоги того чи іншого виду потенційного інвестора та розмежовувати управлінські дії щодо покращення необхідних характеристик.

За часовим горизонтом оцінки. Оскільки інвестиційна привабливість має динамічний характер і може змінюватися під впливом багатьох чинників внутрішнього і зовнішнього середовища, наведена класифікаційна ознака за часовим горизонтом оцінювання. Дана класифікація дозволить зробити висновок про те, яким є поточний стан інвестиційної привабливості підприємства; визначити потенційні можливості його покращення у майбутньому; розробити певну програму дій по досягненню бажаних результатів.

За підходом до проведення оцінки. Беручи до уваги, що інвестиційна

привабливість – це інтегральна характеристика діяльності підприємства, яка має двоїсту природу, тобто складається як з об'єктивних, так і суб'єктивних характеристик, пропонується виділити як критерії класифікації характер впливу на прийняття рішення про інвестування.

За метою оцінювання. Такий класифікатор пропонується додати з огляду на формування бази показників оцінки інвестиційної привабливості підприємства, яка найбільш точно буде відповідати цілям інвесторів [10].

Розглянемо більш докладно окремі види інвестиційної привабливості підприємства відповідно до наведеної класифікації.

Отже, доцільно виділити наступні види інвестиційної привабливості підприємства:

1) внутрішня оцінка інвестиційної привабливості, яка здійснюється самим підприємством, яке одночасно може виступати і як об'єкт, і як суб'єкт інвестування, оскільки збіг наявності вільних коштів і вигідних напрямків укладень передбачає само інвестування. До того ж підприємство повинне знати, які його шанси у боротьбі за залучення такого рідкісного ресурсу, як капітал, порівняно з конкурентами, у чому полягають його сильні та слабкі сторони;

2) зовнішня оцінка інвестиційної привабливості, яка може здійснюватися потенційними інвесторами (оцінюють і порівнюють вигоди багатьох варіантів вкладення капіталу та спиняються на найбільш ефективному) та державою (передбачення розвитку певних галузей для здійснення своїх регулятивних функцій).

За типом інвестора пропонується виокремлювати інвестиційну привабливість для кредитного та інституційного інвестора:

– для кредитного інвестора в розгляді інвестиційної привабливості пріоритетом буде рівень його платоспроможності (оскільки банк зацікавлений в своєчасному поверненні основної суми грошей і виплати відсотків і не бере на себе участь в прибутку від реалізації проєкту);

– для інституційного інвестора (інвестиційні компанії, фонди і т.п.)

акценти зміщуються у бік ефективності господарської діяльності реципієнта та зростання його вартості.

За часовим горизонтом оцінки доцільно розрізняти поточну та перспективну інвестиційну привабливість підприємства.

Поточна інвестиційна привабливість – це ситуативна характеристика підприємства на момент проведення оцінювання.

Перспективна інвестиційна привабливість – це ймовірність досягнення висунутих цілей інвестування, яка виражається в індивідуальних очікуваннях потенційних інвесторів. Перспективна оцінка дозволить керівництву не тільки визначити доцільність існування підприємства, але й слабкі місця.

За підходом до проведення оцінювання необхідно виокремити фундаментальну та психологічну інвестиційну привабливість.

Фундаментальна інвестиційна привабливість – це така характеристика інвестиційної привабливості, яка виступає базисом для прийняття інвестиційних рішень. Традиційно до цього базису відносять економічні та матеріальні складові інвестиційної привабливості, оскільки саме економічний інтерес, в-першу чергу, формує мотиваційну систему інвестора.

Психологічна інвестиційна привабливість є результатом відображення привабливості підприємства в очах конкретного інвестора, що склалася в результаті ряду як об'єктивних статистичних даних, так і суб'єктивних вимог інвестора.

За метою оцінювання інвестиційну привабливість підприємства пропонується поділити на наступні складові:

1) залежно від характеру подальшого функціонування об'єкту. Інвестиційна привабливість може бути оцінена з врахуванням цілей потенційних інвесторів щодо горизонтальної чи вертикальної інтеграції існуючого підприємства (при цьому обов'язкове врахування ефекту синергізму) чи подальшого продажу об'єкту (при цьому додатково враховуються можливості інвестора по вдосконаленню управління об'єктом інвестицій і тим самим збільшенням його ринкової вартості);

2) незалежне функціонування об'єкту. Такій меті оцінювання відповідають цілі інвесторів з погляду на отримання доходів від фінансово-господарської діяльності підприємства [10].

Комплексним підходом до аналізу інвестиційної привабливості можна назвати оцінку і прогнозування розвитку інвестиційного ринку. Під останнім розуміють ринок об'єктів інвестування у всіх його формах, беручи до уваги умови, за яких відбувається інвестиційна діяльність, на окремих етапах: країни, окремого регіону, галузі та конкретного підприємства (рис. 1.1).

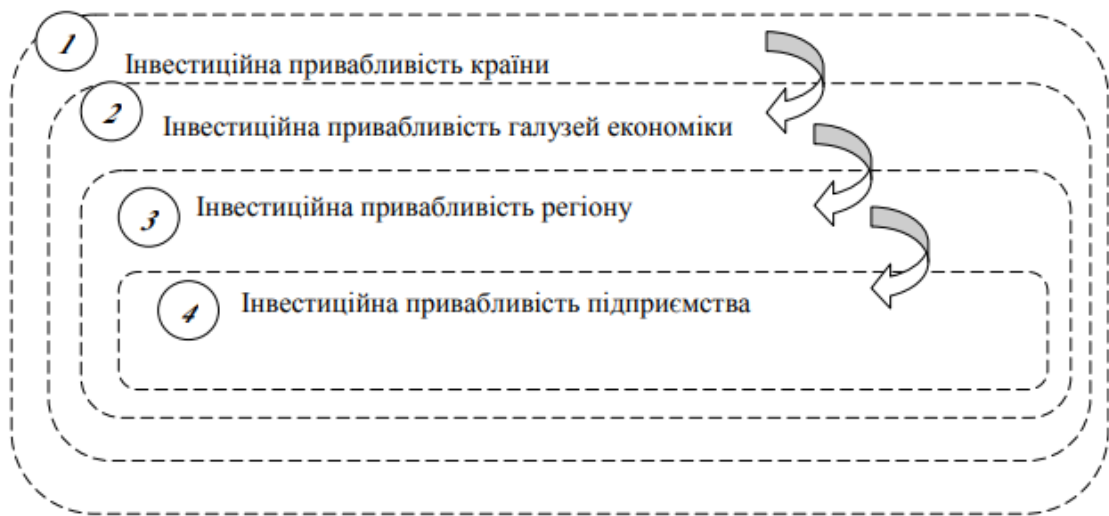

Рис. 1.1. Послідовність оцінки інвестиційної привабливості об'єктів господарювання [11]

На рисунку 1.1 чітко простежується процес вибору об'єкта для інвестицій. Інвестор аналізує загалом інвестиційну привабливість країни, потім обравши найбільш оптимальний варіант, аналізує інвестиційну привабливість і потенціал галузей економіки, після чого обирає одну. Наступним кроком є інвестиційна привабливість регіону. Підприємство є фінальним пунктом вкладення коштів, завдяки яким реалізуються конкретні інвестиційні проекти.

Також важливим етапом формування інвестиційної привабливості підприємства є визначення факторів впливу на неї, які більш точно характеризують саму сутність інвестиційної діяльності.

При аналізі інвестиційної привабливості конкретного підприємства

велику і важливу роль грають фактори впливу. Зрозуміло, що різні автори мають свою думку на рахунок класифікації факторів. Так, Аранчій Д.С. та Гончаренко С.А. розділяють фактори, які мають вплив на інвестиційну привабливість, на фактори загальної дії та фактор територіальної дії.

Фактори загальної дії складаються з:

- 1) соціально-економічних, які, в свою чергу, поділяються на:
 - загальний розвиток галузей економіки;
 - розвиток фінансово-кредитної системи;
 - функціонування фондового ринку;
 - рівень інфляції;
- 2) політичних:
 - політична ситуація в країні;
 - нормативно-правова база в галузі інвестування [12].

Є велика кількість класифікацій цих факторів, які базуються на думках вчених. Однозначної та єдиної відповіді немає, але є найбільш поширену класифікацію наведено у таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Фактори впливу на інвестиційну привабливість [1]

Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
1. Галузева приналежність	1. Виробнича програма
2. Географічне розташування	2. Маркетингова діяльність
3. Наявність та доступність природних ресурсів	3. Управлінський облік і контролінг
4. Екологічна ситуація	4. Корпоративне управління
5. Культура та освіта населення	5. Кадровий потенціал
6. Економічна стабільність	6. Юридична діяльність
7. Соціально-політична стабільність	7. Виробничі технології
8. Нормативно-правова база	8. Стратегія розвитку
9. Інформаційне поле	9. Конкурентоспроможність
10. Пільги для інвесторів	10. Унікальність об'єкту
11. Розвинута інфраструктура	11. Тривалість інвестиційної програми
12. Економічна свобода підприємств	12. Рейтинг підприємства в галузі
13. Положення на Світовому ринку	13. Платіжна дисципліна
14. Контрольні державні органи в сфері інвестування	14. Стан майна та фінансових ресурсів
15. Темп інфляції	15. Витрати
16. Можливість експорту	16. Структура капіталу
17. Рівень доходів населення	
18. Конкуренція в галузі	

Дану класифікацію запропонувала Короткова О.В. Згідно з цією таблицею, всі важливі фактори можна розділити на дві групи: фактори опосередкованого впливу та фактори безпосереднього впливу на інвестиційну привабливість підприємства. До першої групи відносять ті фактори, які підприємство не може стовідсотково контролювати, тобто зовнішні фактори. До другої групи відносяться фактори, які піддаються впливу підприємства, тобто ті, які контролюються підприємством (внутрішні фактори).

Якщо аналізувати які фактори для підприємства важливіші, то це внутрішні фактори, адже саме завдяки ним воно може самостійно впливати на свою інвестиційну привабливість. У свою чергу, найважливішими серед внутрішніх факторів є: кадровий потенціал, тривалість інвестиційної програми, стан майна та фінансових ресурсів та розмір витрат. Вважається, що найбільш ймовірно, що інвестор зверне свою увагу на стан майна, стан фінансових ресурсів, розмір витрат підприємства, що визначається ступенем зношеності основних фондів, їх спроможністю виготовляти продукцію на високому рівні, рівнем ліквідності, платоспроможністю, показниками фінансової стійкості, показниками ділової активності, станом необоротних та оборотних активів, їх оновленістю та вибуттям. Розмір витрат підприємства включає всі витрати підприємства, пов'язані з його операційною діяльністю.

Знаючи, які фактори мають найбільший вплив на інвестиційну привабливість підприємства, можна знайти найслабші з них і вдосконалити їх, щоб у майбутньому інвестиційна привабливість у загальному зроста [13].

Важливо також визначити чинники, які впливають на інвестиційну діяльність. Існує п'ять найважливіших чинників:

- інвестиційна активність. Її вплив полягає у визначенні обсягу коштів, які вкладаються у підприємство або інший об'єкт інвестування, відсотка освоєння інвестицій, імовірності отримання інвестором прибутку;
- фінансовий чинник. Він характеризується часткою прибутку від інвестиційної діяльності певного підприємства, а також оцінкою доцільності

використання підприємством власних джерел фінансування інвестиційної діяльності, залучення позикових коштів;

- виробничий чинник. Даний чинник відповідає за визначення рівня розвитку і очікувану норму рентабельності основної діяльності підприємства;
- темпи зростання капітальних вкладень, які характеризують можливі шляхи розширення діяльності підприємства;
- інноваційний чинник. Він визначається використанням досягнень науково-технічного прогресу у виробничому процесі. Також він характеризує тривалість з моменту розробки до впровадження у виробництво науково-технічних розробок [14].

Оцінка ефективності капіталовкладень в різні підприємства або інші об'єкти при наявності альтернативних варіантів розміщення ресурсів – це те, що розуміють під інвестиційною привабливістю. І на підставі цього інвестиційна привабливість може розглядатись як доцільність вкладення тимчасово вільних коштів у діяльність того чи іншого об'єкту господарської діяльності і не лише.

На сьогоднішній день є чітко сформовані основні інструменти залучення інвестицій на підприємство:

- кредити і позики;
- формування інвестицій через додаткові внески засновників;
- кошти стратегічного інвестора.

Кредити і позики дозволяють накопичити інвестиційні ресурси у найкоротші терміни, але даний спосіб у порівнянні з іншими є найбільш дорогим. Важливою умовою отримання кредиту або позики є високий рівень платоспроможності підприємства або ж висока вартість заставного майна.

Інші два способи залучення вільних коштів: формування інвестицій на фондовому ринку і засоби стратегічного інвестора вимагають від об'єктів, у які інвестують, відкритої звітності та прозорості ведення бізнесу. Не варто забувати, що кожен інвестор ставить перед собою певні цілі у пошуку об'єкту інвестування і залежно від цього інвесторів можна поділити на дві

групи (табл. 1.4).

Таблиця 1.4

Групи інвесторів та їх цілі

Групи інвесторів	Опис
Інвестори фінансового типу	Даний тип інвесторів прагне до максимізації вартості об'єкта інвестування завдяки забезпеченню максимального прибутку в момент виходу з проекту. Інвестиційні компанії і фонди, зокрема фонди венчурних інвестицій, характеризують себе як фінансові інвестори, які мають прибуток з дивідендів чи купонів, що сплачуються компанією, а також завдяки зростанню курсу цінних паперів підприємства.
Інвестори стратегічного типу	Дані інвестори хочуть отримувати додаткові вигоди від капіталовкладень. Вони активно беруть участь в управлінні підприємством або іншим об'єктом інвестиційних вкладень. Зазвичай у ролі стратегічного інвестора є компанія, діяльність якої пов'язана з бізнесом підприємства, у яке було вкладено кошти.

Джерело: складено автором на основі [15]

Залучення вільних коштів у діяльність підприємства є важливим процесом для оновлення та досягнення конкурентоспроможності на ринку. Інвестиційно привабливе підприємство спонукає інвесторів інвестувати довгостроково для подальшого розвитку та отримання відповідного прибутку. Ті інвестори, які залучають свої кошти та інше майно в підприємство, повинні мати гарантію того, що вони на правильному шляху і обрати правильного ділового партнера, а також у ефективному використанні вкладених інвестиційних ресурсів.

1.2. Методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємства

Сучасний економічний стан України вимагає вирішення таких питань, як активізація та покращення інвестиційних процесів з метою підвищення рівня країни на міжнародній арені, а отже в пріоритеті існує необхідність розробки заходів щодо стимулювання інвестиційної діяльності та створення сприятливого інвестиційного середовища.

Але часто існують випадки, коли підприємству не вистачає власних

коштів, воно використовує застаріле обладнання та технології, що ніяк не може сприяти економічному зростанню. У даній ситуації необхідно гостро ставити питання щодо залучення інвестицій.

Нестабільна в теперішніх умовах ринкова ситуація постійно вимагає безперервної появи нових ідей. А цьому може посприяти інвестиційна привабливість підприємства, де в основу процесу прийняття управлінського рішення покладена оцінка його можливостей на даному етапі розвитку.

Оцінка інвестиційної привабливості підприємства є досить складним завданням, яке потребує комплексного проблемно-орієнтованого підходу щодо його вирішення, який повинен базуватися як на аналізі поточного фінансового стану підприємства, так і на виявленні перспектив його розвитку [16].

Процес прийняття інвестором рішення про доцільність вкладення коштів у певне підприємство, беручи до уваги надійність та можливість отримання максимального прибутку – це оцінка інвестиційної привабливості [14].

Інвестор розглядає інвестиційну привабливість певного підприємства як узагальнення переваг та недоліків об'єкта інвестування. При вивченні інвестиційної привабливості проводиться суб'єктивна оцінка макроекономічної ситуації у певній країні, галузі та регіоні. Стабільність функціонування підприємства, можливості розширення та виходу на нові ринки залежить від того, наскільки підприємство цікаве потенційним інвесторам [17].

Для визначення методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідно враховувати все можливе поле факторів, що впливають на його інвестиційну привабливість.

Сукупність кількісних і якісних факторів інвестиційної привабливості підприємства наведено в таблиці 1.5.

Фактори інвестиційної привабливості підприємства [18]

Фінансовий стан	Ринкове оточення	Корпоративне управління
Коефіцієнт співвідношення позикових і власних коштів	Інвестиційний клімат регіону, в якому знаходиться підприємство	Інвестиційний клімат регіону, в якому знаходиться підприємство
Коефіцієнт поточної ліквідності	Інвестиційна привабливість галузі, до якої належить підприємство	Частка державної власності в статутному капіталі товариства
Коефіцієнт оборотності активів	Географічний ринок збуту продукції	Частка акцій у вільному обігу на вторинному ринку
	Стадія життєвого циклу основного виду продукції	Розмір винагороди членам ради директорів
Рентабельність власного капіталу по чистому прибутку	Ступінь конкуренції на товарному ринку	Фінансова прозорість і розкриття інформації
Рентабельність продажів по чистому прибутку	Екологічне навантаження на природне середовище	Дотримання прав дрібних акціонерів з управління підприємством
	Розвиток транспортної інфраструктури	Дивідендні виплати за останній фінансовий рік

Підсумкова рейтингова оцінка враховує усі найважливіші параметри (фактори) фінансово-господарської та виробничої діяльності підприємства, тобто господарської активності в цілому. При її побудові використовуються дані про виробничий потенціал підприємства, рентабельність його продукції, ефективність використання виробничих і фінансових ресурсів, стан і розміщення коштів, їх джерела та ін. Фактори інвестиційної привабливості підприємства поділяються на фінансовий стан, який містить у собі коефіцієнти діяльності на рентабельності власного капіталу та продажів, ринкове оточення, яке не залежить від підприємства та корпоративне управління.

Є декілька основних питань, на які потрібно відповісти під час оцінки інвестиційної привабливості: у яке підприємство, у який час і яку кількість коштів потрібно залучити інвесторові.

Є три основні підходи до оцінки інвестиційної привабливості:

1. Статистичний підхід. Даний підхід базується на аналізі даних щодо

надходження інвестицій у економіку країни. У цьому підході існує припущення, що високі статистичні показники є базою для високої інвестиційної привабливості економіки. Даний підхід має формалізований характер і ґрунтується на чітких соціально-економічних показниках. Щодо негативної сторони цього підходу, то найосновнішим недоліком є неможливість урахувати всі фактори, на які звертають увагу інвестори.

2. Метод експертних оцінок. Особливістю цього методу є те, що конкретний експерт надає власну оцінку важливості показників, тобто обирає найбільш значущі, і після цього відбувається аналітика показників та створюються висновки щодо інвестиційної привабливості регіону. Цей підхід найпоширеніший у оцінці інвестиційної привабливості закордоном. Найважливішою перевагою є те, що можна адаптувати під потреби інвесторів показники і фактори, які досліджуються, а ще можливість здійснення глибокого аналізу привабливості певних галузей економіки. Щодо недоліків, то варто відмітити суб'єктивність оцінки та залежність фінального рішення від позиції та думки експерта.

3. Рейтинговий підхід. Оцінюючи інвестиційну привабливість національної економіки можна виділити два різновиди даного підходу: рейтингово-аналітичний та рейтинговий. Найбільш розповсюдженим є рейтингово-аналітичний підхід. Його суть полягає у аналізі наявних показників інвестиційної привабливості, їх групуванні та формуванні інтегрального показника. Даний підхід легкий у використанні та зручний у інтерпретації результатів дослідження, він є досить ефективним для оцінки інвестиційної привабливості на макрорівні. Рейтингово-аналітичний підхід має важливий недолік – складний вибір вірної методики розрахунку показників, які будуть враховуватися в процесі аналізу. Щодо звичайного рейтингового підходу, то він базується на опитуванні експертів регіону, після чого створюється загальний рейтинг. Цей підхід часто використовують провідні консалтингові та аналітичні агенції світу.

Переваги та недоліки використання підходів і методів визначення

інвестиційної привабливості національної економіки наведено в таблиці 1.6.

Таблиця 1.6

**Переваги та недоліки основних підходів та методів визначення
інвестиційної привабливості національної економіки [11]**

Назва підходу, методу	Перевага	Недолік
Статистичний підхід	- легкий у використанні; - застосування достовірних показників під час аналізу	- має формалізований характер; - ґрунтується на конкретних соціально-економічних показниках, не враховує всі фактори
Метод експертних оцінок	- можливість адаптації показників і факторів для потреб інвесторів; - надає можливість поглибленого аналізу.	- суб'єктивність оцінки, залежність висновків від позиції експертів
Рейтинговий підхід	- легкий у використанні	- важкий вибір правильної методики розрахунку показників для аналізу

Вищенаведені методи оцінки інвестиційної діяльності це лише найосновніші і найчастіше використовувані, але існують й інші досить розповсюджені підходи. Вони наведені у таблиці нижче.

Таблиця 1.7

Підходи до оцінки інвестиційної привабливості підприємств [19]

Методичний підхід	Сутність підходу	Переваги	Недоліки
Метод порівнянь	Передбачає оцінку складових інвестиційного процесу: порівняння об'єктів інвестування, інвесторів та чинників інвестиційної привабливості	Простота та у застосуванні та інтерпретації	Залежить від наявності активно функціонуючого ринку об'єктів аналогів; залежність від стабільності ринку
Матричний метод	Передбачає поєднання оцінки впливу фінансово-економічних чинників та маркетингових показників діяльності підприємства	Об'єктивна оцінка фінансової ситуації та потенційних можливостей підприємства	Дані про поточний стан підприємства не завжди можна екстраполювати в майбутнє
Диференційований метод	Передбачає обґрунтування рівня інвестиційної привабливості та положення підприємства на ринку	Можливість визначення точки інвестиційної привабливості	Лише констатує факт інвестиційної привабливості, не враховує вплив вагомості кожного параметра результату оцінки

Зрозуміло, що з кожним роком провідні економісти шукають і знаходять інші підходи і методи оцінки інвестиційної діяльності. За мету вони собі ставлять знайти найоптимальніший. На даний час існують різноманітні підходи до оцінки інвестиційної привабливості по рівнях, основні з них наведені в додатку В.

Проаналізувавши таблицю, бачимо, що єдино вірного підходу до оцінки інвестиційної привабливості підприємства немає. Підприємство є індивідуальним організмом, хоча дуже багато функції і процесів у підприємствах одної галузі схожі.

Прийняття інвестиційних рішень завжди пов'язано із ризиком. Чим більше сприятливі умови для становлення високої інвестиційної привабливості, тим менше ризик, і навпаки. Крім ризиків, які супроводжують інвестиційну діяльність, існують ризики, які характерні для окремого виду діяльності. Для кожної галузі можна виділити свої ризики, адже їх існує дуже велика кількість. Також підприємство може страждати від якісних чинників, які ведуть до втрати прибутку інвесторів. Ці чинники, можуть бути спровоковані такими факторами, як:

- неправильна оцінка фінансово-економічного стану партнерів;
- нестабільне фінансове становище підприємства;
- неефективна структура активів;
- некваліфікований менеджмент підприємства;
- не кваліфікованість керівництва підприємства.

Оцінка інвестиційної привабливості включає в себе:

- загальну характеристику підприємства (характер технології, наявність сучасного обладнання, складського господарства, власного транспорту, географічне розміщення, наближеність до транспортних комунікацій);
- характеристику технічної бази підприємства
- стан технології, вартість основних засобів, коефіцієнт морального та фізичного зношення основних засобів;

- номенклатуру продукції, що випускається;
- виробничу потужність;
- місце підприємства в галузі, на ринку, рівень його монопольності;
- характер системи управління;
- статутний фонд, власників підприємства, ціну акцій;
- структуру витрат на виробництво;
- обсяг прибутку за напрямками його використання;
- оцінку фінансового стану підприємства [26].

В Україні в основі методики визначення інвестиційної привабливості підприємства використовується Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації», а також «Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій» [27].

Деякі із існуючих методик визначення рівня інвестиційної привабливості не у всіх випадках задовольняють потреби інвестора у точній, об'єктивній та достатній інформації для прийняття рішення. Спроби знаходження недоліків призводять до формування різних методів відносної оцінки інвестиційної діяльності підприємства.

Серед всіх методик виділяють розробку інтегральних показників для визначення інвестиційної привабливості підприємства [28]. Водночас відомо, що у світовій практиці для оцінки фінансового стану підприємства використовують математичні моделі, за допомогою якого, знаходять узагальнений показник фінансового стану підприємства, тобто його інтегральну оцінку, яка, в свою чергу, є індикатором інвестиційної привабливості. Серед них заслуговують на увагу моделі Альтмана, Таффлера, Ліса, Чессера, Беєрмана, Спрінгейта, Бівера.

Перевагою інтегрального підходу є те, що у сумі показники несуть більші цінність, ніж окремо. Тобто зіставляються характеристики звіту прибутків і збитків та балансу в єдине ціле. Наприклад, підприємство, яке одержує більші прибутки, але є слабким у плані балансу, зіставляється з

менш прибутковим, але баланс якого рівний.

Також варто відмітити, що деякі із методик (зокрема Е. Альтмана) самостійно не визначають інвестиційну привабливість, а слугують лише доповненням. Проте, наявність та застосування цієї методики також відіграє важливу роль у прийнятті рішення інвестором [29].

Інша методика пропонує проводити оцінювання інвестиційної привабливості підприємства на основі розрахунку ряду коефіцієнтів – Положення «Про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» з подальшим визначення рейтингу інвестиційної привабливості. Результатом застосування запропонованої методики має бути рейтингова система для оцінки рейтингу інвестиційної привабливості підприємства [27].

Таблиця 1.8

Рейтингова оцінка підприємства [1]

Оцінка	Рейтинг	Характеристика
90-100%	Високий	Висока платоспроможність, відмінний фінансовий стан
80-90 %	Достатній	Достатньо добрий фінансовий стан. Клієнт із мінімальним ризиком
60-80%	Задовільний	Задовільний фінансовий стан та рівень платоспроможності
40-60 %	Недостатній	Надійність підприємства викликає підозру, недостатній рівень її платоспроможності. Високий рівень ризику
0-40%	Поганий	Фінансовий стан поганий. Вкладення коштів у підприємство є над ризиковим

Дана методика є досить простою і підходить майже для всіх підприємств. Але основним недоліком є те, що на основі даної оцінки встановлюється не повна відповідність деяких показників нормативним значенням. Це призводить до того, що формула розрахунку рейтингу, може мати певні помилки, тобто потрібно замінювати деякі складові даної формули.

Аналіз привабливості підприємства для будь-якого інвестора залежить від продукції цього підприємства, адже це її конкурентоспроможність на внутрішньому і зовнішньому ринку. Конкурентоспроможність продукції

широкий показник, який поєднує в собі: аналіз рівня якості продукції – її відповідність вітчизняним і міжнародним стандартам, наявність міжнародних сертифікатів якості продукції, надійність, довговічність, відповідність моді та ін.; аналіз рівня цін на продукцію, його співвіднесення з цінами конкурентів і цінами на товари-замінники; аналіз рівня диверсифікації, тобто багатoproфільність організації, її здатність виживати в умовах різної рентабельності продукції, що виробляється.

Узагальнюючим показником аналізу конкурентоспроможності продукції та її інвестиційної привабливості є ціна. Вона формується під впливом попиту та пропозиції і може побічно виражати конкурентоспроможність шляхом їх зіставлення.

Аналіз кадрової привабливості підприємства характеризується трьома складовими:

- діловими якостями керівника і його колективу;
- якістю працівників вищої кваліфікації;
- якістю персоналу в цілому.

Аналіз інноваційної привабливості підприємства – це ефект від середньострокових і довгострокових інвестицій в нововведення на підприємстві. При аналізі інноваційної привабливості підприємства враховується наявність:

- стратегії технічного розвитку виробництва, як основи всіх інших інновацій;
- програми інвестування виробництва з різних джерел.

Та зазвичай використовуються такі показники: структура основних засобів та ефективність їх використання, джерела технічного оновлення виробництва, частка прибутку на технічне переозброєння підприємства.

Аналіз територіальної привабливості підприємства для інвесторів визначається наступними факторами:

- віддаленість підприємства від основних транспортних магістралей, які зв'язують підприємство з іншими регіонами, наявність під'їзних шляхів

для перевезення вантажів;

- віддаленість підприємства від центру міста, де зосереджені установи місцевої влади, лідируючі організації ринкової інфраструктури та ін.;
- ціна землі, яка багато в чому диференціюється залежно від названих вище критеріїв.

Соціальна привабливість підприємства визначається соціальною захищеністю працівників даного підприємства. Показником соціальної привабливості підприємства можна вважати коефіцієнт соціальної привабливості, що розраховується як відношення середньої заробітної плати одного працівника до вартості раціональної споживчої кошика в регіоні.

Аналіз фінансової привабливості підприємства полягає в мінімізації витрат і максимізації прибутку. Це багатокомпонентне поняття, що складається з безлічі показників, що розраховуються на основі звітних документів підприємства. Показники фінансового стану підприємства є найбільш суттєвими для інвесторів.

Отже, оцінка інвестиційної привабливості відіграє чи не найважливішу роль у визначенні об'єкту інвестування та перспектив отримання прибутку від даного процесу.

Висновки до розділу 1

Інвестиційна привабливість підприємства досліджується різними вченими уже не один рік і кожен має своє розуміння цього поняття, але узагальнивши всі, можна виділити сутність інвестиційної привабливості підприємства. Інвестиційна привабливість – це певна узагальнююча характеристика доцільності залучення коштів з боку окремого інвестора у об'єкт інвестування.

Поняття інвестиційної привабливості підприємства досить широке, а отже існує ряд характеристик та класифікація, які пояснюють даний процес. Варто сказати, що існують інші види інвестиційної привабливості: країни, галузі економіки, регіону та підприємства. Кожен із цих видів потрібно

аналізувати та оцінювати при виробі об'єкту інвестування.

Залучення вільних коштів у діяльність підприємства є важливим процесом для оновлення та досягнення конкурентоспроможності на ринку. Інвестиційно привабливе підприємство спонукає інвесторів інвестувати довгостроково для подальшого розвитку та отримання відповідного прибутку. Ті інвестори, які залучають свої кошти та інше майно в підприємство, повинні мати гарантію того, що вони на правильному шляху і обрати правильного ділового партнера, а також у ефективному використанні вкладених інвестиційних ресурсів.

Для визначення методики оцінки інвестиційної привабливості підприємства необхідно враховувати все можливе поле факторів, що впливають на його інвестиційну привабливість. Дані фактори дають змогу інвесторові зорієнтуватися яке підприємство для нього є найбільш оптимальним варіантом вкладення коштів.

Щодо оцінки інвестиційної привабливості, то виділяють декілька підходів: статистичний підхід, метод експертних оцінок, рейтинговий підхід, метод порівнянь, матричний метод та диференційований метод. Варто відмітити що не всі вони універсальні, тобто не всі вони підійдуть для певного підприємства, так як мають свої переваги та недоліки. Найосновнішими є перші три: статистичний підхід, метод експертних оцінок, рейтинговий підхід.

Отже, оцінка інвестиційної привабливості підприємства є ключем до успіху при реалізації інвестиційної програми, який призведе до покращення фінансових та технічних показників роботи підприємства та виведе його на новий рівень.

РОЗДІЛ 2. ДОСЛІДЖЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПИРЯТИНСЬКИЙ СИРЗАВОД» ТА ЙОГО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Підприємство «Пирятинський сирзавод» вже багато років запроваджує стандарти та визначає тенденції розвитку галузі сиру. Продукція заводу відома під торговою маркою «Пирятин». ТОВ «Пирятинський сирзавод» – велике підприємство харчової, зокрема сиро-молочної промисловості, що знаходиться в місті Пирятині Полтавської області, є складовою групи «Молочний альянс» [31].

Основним видом діяльності даного підприємства є «10.51 Перероблення молока, виробництво масла та сиру», але також є інші види діяльності:

- 46.33 Оптова торгівля молочними продуктами, яйцями, харчовими оліями та жирами;
- 47.11 Роздрібна торгівля в неспеціалізованих магазинах переважно продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами;
- 49.41 Вантажний автомобільний транспорт;
- 73.20 Дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки;
- 74.90 Інша професійна, наукова та технічна діяльність [32].

З історії Пирятинського сирзаводу відомо, що він був заснований у 1920 р. та був реконструйований у 1935 р. [33].

У часи Великої Вітчизняної війни та німецької окупації підприємство постраждало, але відповідно до четвертого п'ятирічного плану відновлення та розвитку народного господарства СРСР, завод відновили та знову ввели в експлуатацію під назвою «Пирятинський масло-сироробний завод».

У 1952-1954 рр. завод був розширений, виробничі потужності

підприємства збільшилися до 32 т продукції на добу. У 1969-1973 рр. для заводу були побудовані нові виробничі корпуси (після чого підприємство, основною продукцією якого стали сири, отримало нову назву – Пирятинський сирзавод). У 1982 р. була проведена планова реконструкція технологічних цехів.

Після проголошення незалежності України завод перейшов у керівництво міністерства сільського господарства та продовольства України. У травні 1995 р. Кабінет Міністрів України затвердив рішення про приватизацію заводу протягом 1995 р., після чого державне підприємство було перетворено в колективне підприємство. 2 жовтня 2004 р. колективне підприємство «Пирятинський сирзавод» було реорганізовано в закрите акціонерне товариство, надалі завод увійшов до складу холдингу АТ «Молочний альянс» [33].

У 2005-2006 рр. на підприємстві була проведена заміна виробничого обладнання. У 2007 році було встановлено та введена в лад повністю автоматизовану лінію формування та пресування сирів іспанської фірми «Фібоса». В результаті переробні потужності зросли до 500 т молока на добу, виробничі потужності – до 50 т готової продукції на добу (в тому числі, до 1400 т сирів на місяць).

У 2008 р. завод виробив 15815 т сичужних та 1834 т плавлених сирів, в першому півріччі 2009 року на підприємстві були встановлені та введені в дію лінію нарізки сирів німецького виробництва та лінію зважування, упаковки японського виробництва. У червні 2009 р. завод почав випуск фасованих сирів. У 2010 р. чисельність працівників підприємства становила 835 осіб, завод виробляв 47 т готової продукції на добу та входив до числа найбільших виробників сиру в Україні (забезпечуючи близько 12% від обсягу виробництва в країні).

2011 рік завод завершив з чистим прибутком 5,5 млн. грн. У 2013 році завод взяв участь у всеукраїнському конкурсі якості продукції «100 кращих товарів України», поданий на конкурс твердий сир «Вершковий» став одним

з лідерів в категорії «Продовольчі товари» [33].

У 2014 р. становище підприємства ускладнилося, обсяги виробництва були зменшені, однак 2014 рік завод завершив з чистим прибутком 47,3 млн. грн., а 2015 рік – з чистим прибутком 4,4 млн. грн. [31].

У 2016 р. завод почав експортувати свою продукцію за кордон. У січні 2016 р. експорт продукції заводу був дозволений в Молдавію, в квітні 2016 р. почалися поставки продукції заводу в Болгарію. У травні 2016 р. продукція заводу отримала сертифікат на відповідність вимогам до продуктів «халяль», дозволених до вживання в їжу мусульманам. У лютому 2019 р. Пирятинський сирзавод отримав дозвіл експортувати продукцію до Малайзії [31].

Організаційна структура підприємства «Пирятинський сирзавод» наведена у додатку А. Проаналізувавши дану структуру, бачимо, що вона поділяється на адміністративні, відокремлені, допоміжні підрозділи, виробництво, закупівлю сировини та збут. Над всіма перерахованими підрозділами стоїть дирекція, яка приймає всі основні рішення підприємства.

Кожен із підрозділів поділяється на відділи: адміністративний поділяється на бухгалтерію, комп'ютерний, планово-економічний, юридичний та загальний відділи, відділ безпеки та відділ кадрів і приймальною; відокремлені підрозділи включають в себе відділ матеріально-технічного постачання, транспортну дільницю, відділ якості та виробничу лабораторію, яка, в свою чергу, містить в собі мікробіологічний відділ лабораторії; виробництво поділяється на технологічну службу та виробничі підрозділи, які включають в себе приймально-апаратну дільницю, сироробний цех, дільницю по догляду за сиром, цех сухих молочних продуктів, дільницю по виготовленню плавлених сирів, цех по виробництву продукції з незбираного молока та дільницю по виробництву олії.

Допоміжні підрозділи містять службу головного механіка, компресорний цех, електроремонтний цех, котельню, ремонтно-будівельну дільницю, відділ ремонту холодильних установ, відділ охорони праці, відділ цивільного захисту населення тощо. Підрозділ закупівлі сировини

поділяється на відділ забезпечення сировиною, який розгалужується у приймальні пункти та відділ заготівельників молочної сировини. Збутовий підрозділ включає в себе експортний відділ, відділ збуту та торговий відділ.

Дана організаційна структура є лінійною, адже відображає лінійні форми зв'язку між ланками управління. Функції управління та генерації управлінських рішень належать керівникам підрозділів, які, в свою чергу, підпорядковуються вищому керівництву. Кожен підрозділ поділяється на відділи, які мають відповідних керівників, а останні – підлеглих. Відділи отримують інформацію та схему подальших дій від керівників підрозділів.

На ринку українських сирів є не лише висока конкуренція, а й очевидна консолідація ринку, тобто великі виробники продукції витісняють середні й малі підприємства, в результаті чого у останніх не вистачає фінансових засобів для модернізації виробництва.

На рисунку 2.1 зображені найбільші українські та транснаціональні компанії-виробники сиру (у яких є виробництво в Україні) [34].

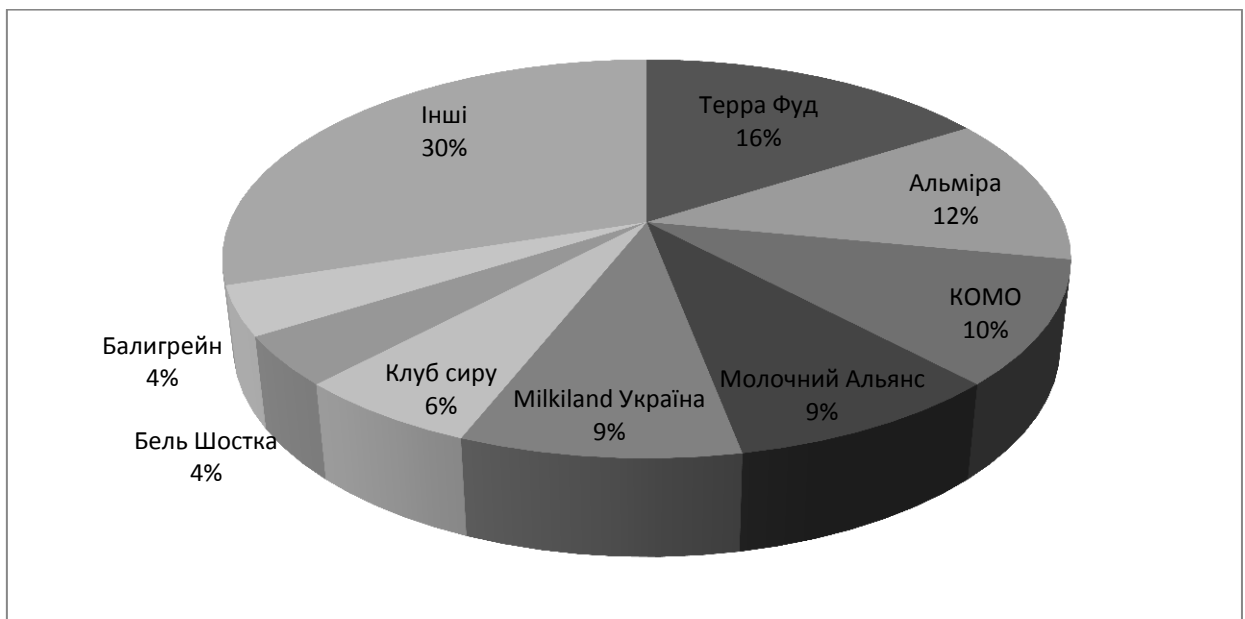

Рис. 2.1. Підприємства-лідери з виробництва сиру в Україні, за виручкою у млрд. грн. у 2021 р.

У молочній галузі холдинг «Терра Фуд» займає найвищі позиції у виробництві та продажу вершкового масла, рослинно-вершкових сумішей,

сиру (3,435 млрд. грн.) [35].

«Альміра» – лідер з виробництва сиру та сирних продуктів в Україні та займає 23 % цього ринку [36]. Свою продукцію компанія постачає більш ніж у 50 країн, у тому числі на ринки СНД та Африки, на Близький Схід, в США, Мексику, Японію.

Група компаній «Комо» – вісім підприємств, які виробляють цільномолочну продукцію та сир під торговою маркою «Комо». Флагман компанії – завод «Дубномолоко» – випускає близько 14 тис. т твердого сиру на рік та займає майже 10% українського ринку. Група «Комо» активно розвиває експорт, зокрема, освоює ринки Китаю та Казахстану. Виручка становила 1,78 млрд. грн. [37].

Підприємства компанії «Молочний Альянс» займаються переробкою молока та виробництвом сирів, цільно- та кисломолочної продукції. Виробнича потужність 23,3 тис. т сиру на рік [36]. Свою продукцію група експортує в 35 країн, у тому числі в арабсько-мусульманські. У грудні 2015 р. підприємства компанії «Молочний Альянс» отримали сертифікати на експорт молочної продукції під ТМ «Славія» в Китай.

Понад 60% продукції, представленої на українському ринку, випускається компаніями, перерахованими вище. Дані підприємства утримують свої лідерські позиції завдяки значним капіталовкладенням, постійній модернізації виробництва, удосконаленню технічної бази та збільшенню асортименту.

Для чіткого аналізу споживачів сирів ТОВ «Пирятинський сирзавод» було проведено онлайн-анкетування (додаток Б). Воно було спрямовано на визначення критеріїв споживачів товарів даного заводу та для подальшої орієнтації на цих покупців. Анкета була розміщена у соціальній мережі Facebook та Телеграм-каналах. Результати свідчать проте, що респондентами опитування були переважно люди 23-40 років, жінки, з середнім рівнем доходу. Варто відмітити, що всі опитані люди споживають сирну продукцію, і це підтверджує споживчий попит на дану групу товарів.

Споживачі віддають перевагу вітчизняним виробникам сиро-молочної продукції (82,7%), а також закордонним (17,3%). Те, що значна кількість людей є прихильниками українського виробництва – є досить позитивним моментом. З 82,7% покупців українського сиру 38,6% купують сиру продукцію ТОВ «Пирятинський сирзавод».

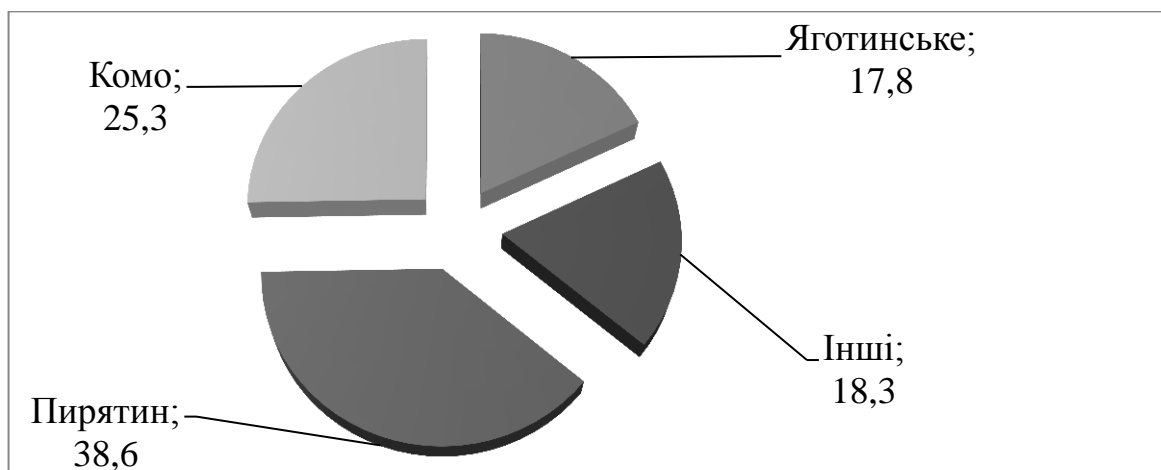

Рис. 2.2. Торгові марки сирів, яким віддають перевагу респонденти у 2022 р.

Продукція ТОВ «Пирятинського сирзаводу» користується попитом серед покупців, що каже нам про те, що якість у сирних продуктів є високою, ціна задовільною, а упаковка візуально привабливою. Всі ці фактори у синергії дають нам ріст покупців, а в результаті й прибутків.

2.2. Аналіз фінансово-економічної діяльності підприємства

Протягом 2017-2021 рр. ТОВ «Пирятинський сирзавод» виробляв тверді, плавлені сири, а також іншу продукцію. Кожного дня спеціалісти працюють над тим, щоб розширювати та удосконалювати асортимент даного підприємства. Основна кількість молока, яке знаходиться на заводі, використовується для виробництва твердих сирів, які складають 89% від усієї продукції Пирятинського сирзаводу. Асортимент продукції «Пирятинського сирзаводу» налічує близько 55 одиниць (табл. 2.1) [38]. Серед них є плавлені сири, тверді сири та крем-сири.

Асортимент ТОВ «Пирятинський сирзавод» у 2021 р. [38]

Тверді сири	Плавлені сири	Крем-сири
<ul style="list-style-type: none"> - «Голландський брусковий» - «Горіховий» з фенугреком - «Російський класичний» - «Пирятин» - «Король сирів» - «Пирятин» - «Парменталь» - «Древньокиївський» - «Грація» - «Голландський» 	<ul style="list-style-type: none"> - Плавлений сир зі смаком сиру чеддер - Плавлений сир з паприкою - Плавлений сир з грибами - Сир плавлений з шинкою - Сир плавлений з кмином - Сир плавлений з баварською гірчицею - Плавлений сир «Російський» - Плавлений сир «Голландський» - Плавлений сир «Янтар» - Плавлений сир «Янтар» з ароматом і смаком бекону - Плавлений сир «Янтар» з шматочками грибів - Плавлений сир «Вершковий» - Плавлений сир «Дружба» - Плавлений сир ковбасний копчений 	<ul style="list-style-type: none"> - «Крем-сир» з зеленою - «Крем-сир»

За допомогою різноманітних маркетингових заходів, таких як: реклама на телебаченні, радіо, а також дегустації, виставки, зустрічі з покупцями, підприємство збільшує свої ринки продажу. На даному етапі підприємство реалізує власну продукцію, зазвичай, постійним клієнтам, що дає гарантію продажів, а також гарантію своєчасного отримання коштів від реалізації.

Вдалий досвід роботи ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчить про те, що його головною конкурентною перевагою, серед підприємств в регіоні, є унікальний кадровий потенціал та якість продукції, яка виготовляється. Вдалий досвід роботи ТОВ «Пирятинський сирзавод» свідчить про те, що його головною конкурентною перевагою, серед підприємств в регіоні, є унікальний кадровий потенціал та якість продукції, яка виготовляється.

За допомогою різноманітних маркетингових заходів, таких як: реклама на телебаченні, радіо, а також дегустації, виставки, зустрічі з покупцями, підприємство збільшує свої ринки продажу.

Щодо обсягів виробництва та реалізації основних видів продукції нижче наведено дві таблиці.

Таблиця 2.2

**Обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції ТОВ
«Пирятинський сирзавод» за 2019 р. [38]**

Основні види продукції	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
	у натуральній формі, т	у грошовій формі, тис. грн.	у % до всієї виробленої продукції	у натуральній формі, т	у грошовій формі, тис. грн.	у % до всієї виробленої продукції
Сир твердий	2292,2	256781,7	25,3	2159,8	241949,7	24,2
Сир плавлений	1918,7	140546,7	13,5	1868,4	136862,2	13,7
Вершки	4169,5	217968,4	20,9	4169,5	217968,4	21,8

Проаналізувавши дані таблиці 2.2, бачимо, що основний обсяг виробництва ТОВ «Пирятинський сирзавод» у 2019 році припадає на тверді сири – 25,3% від всієї виробленої продукції. Аналогічна ситуація і при обсягах реалізації продукції: лідером є тверді сири – 24,2% від всієї реалізованої продукції. Друге місце посідає така категорія як вершки – 20,9% при виготовленні та 21,8% при реалізації. Обсяг виготовлення плавленого сиру склав 13,5%, а обсяг реалізації – 13,7%.

Таблиця 2.3

**Обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції ТОВ
«Пирятинський сирзавод» за 2020 р. [38]**

Основні види продукції	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
	у натуральній формі, т	у грошовій формі, тис. грн.	у % до всієї виробленої продукції	у натуральній формі, т	у грошовій формі, тис. грн.	у % до всієї виробленої продукції
Сир твердий	2958,0	395691,6	27,7	2575	344457,7	24,1
Сир плавлений	1364,8	108382,9	7,6	1318,1	104674,3	7,3
Вершки	4851,1	276390,1	19,4	4851,1	276390,1	19,4

Проаналізувавши дані таблиці 2.3, бачимо, що основний обсяг виробництва ТОВ «Пирятинський сирзавод» у 2020 році припадає на тверді сири – 27,7% від всієї виробленої продукції. Аналогічна ситуація і при

обсягах реалізації продукції: лідером є тверді сири – 24,1% від всієї реалізованої продукції. Друге місце посідає така категорія як вершки – 19,4% при виготовленні та реалізації, що говорить про 100% реалізацію виготовленої продукції. Обсяг виготовлення плавленого сиру склав 7,6%, а обсяг реалізації – 7,3%, тобто 0,3% продукції не було реалізовано.

Порівнявши дві вищенаведені таблиці, бачимо, що обсяги виробництва сиру твердого зросли у 2020 році на 2,4%, обсяги виробництва сиру плавленого знизились на 5,9%, а також обсяги виробництва вершків зменшилися на 1,5%.

Провідними характеристиками фінансового стану підприємства є ліквідність, платоспроможність і фінансова стабільність. У ході їхнього аналізу прийнято акцентувати увагу на періоді діяльності підприємства, у рамках якого виконується оцінка.

Розрахуємо основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2019-2020 роки (табл. 2.4).

Проаналізувавши техніко-економічні показники діяльності, підприємства можна сказати, що чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Пирятинський сирзавод» мабув більшим у 2020 році, ніж у 2019 році на 15 013 тис. грн. або 1,1% і складав 1 371 020 тис. грн. Темпи зростання чистого доходу значно перевищували темпи зростання собівартості.

Необхідно також зазначити, що в порівнянні із 2019 роком зменшилися витрати на 1 грн. продукції, а саме на 0,06 коп., тобто 5,9%.

Зменшилася середньорічна вартість активів у 2020 році на 31 186 тис. грн. або на 5,9 % та середньорічна вартість основних засобів на 3 822 тис. грн. або на 3,6 %. Це свідчить про зменшення частки власного капіталу в майні підприємства.

Чисельність працюючих становила в 2019 році 636 осіб. За 2020 рік цей показник зменшився на 24 особи, тобто на 3,8%. Продуктивність праці в 2020 році зросла на 5,1% порівняно з 2019 р., що означає, що відбулося підвищення випуску продукції за одиницю робочого часу.

Таблиця 2.4

**Основні техніко-економічні показники діяльності
ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2019-2020 рр.**

Найменування показника	Один. виміру	Роки		Відхилення	
		2019	2020	абсол.	віднош.,%
Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн	1 356 007	1 371 020	15 013	1,11
Середньорічна вартість основних засобів	тис. грн.	106 863	103 041	-3 822	-3,58
Середньорічна вартість активів	тис. грн.	522 245	491 059	-31 186	-5,97
Середньорічна вартість власного капіталу	тис. грн.	115 701	103 467,5	-12 233,5	-10,57
Середньооблікова кількість штатних працівників	осіб	636	612	-24	-3,77
Фонд оплати праці штатних працівників	тис. грн.	70 319	72 072	1 753	2,49
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн	1 286 117	1 242 015	-44 102	-3,43
Валовий прибуток(збиток)	тис. грн	69 890	129 005	59 115	84,58
Адміністративні витрати	тис. грн	16 569	18 152	1 583	9,55
Витрати на збут	тис. грн	70 815	47 107	-23 708	-33,48
Інші операційні витрати	тис. грн	27 524	18 872	-8 652	-31,43
Повні витрати на виробництво і реалізацію продукції	тис. грн	1 373 501	1 307 274	-66 227	-4,82
Прибуток(збиток) від операційної діяльності	тис. грн	-37 153	64 229	101 382	-272,88
Чистий прибуток(збиток)	тис. грн	-62 085	37 602	99 687	-
Витрати на 1 грн. чистої виручки від реалізації	коп.	1,01	0,95	-0,06	-5,94
Продуктивність праці	тис. грн./ос.	2 132,1	2 240,2	108,1	5,07
Фондоозброєність	грн./ос.	168,02	168,37	0,35	0,2
Фондовіддача	грн./грн	5,5	4,7	-0,8	-
Середньорічна заробітна плата штатного працівника	грн.	144,7	160,1	15,4	10,64
Рентабельність діяльності	%	-4,58	2,74	7,32	-
Рентабельність продукції	%	-1,27	4,88	6,15	-

Джерело: розраховано автором на основі даних ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Загалом за показниками підприємства спостерігаються позитивні та відносно негативні зміни техніко-економічних показників. Тому ТОВ «Пирятинський сирзавод» потрібно переглянути свою діяльність з виробництва та розвиватися у правильному напрямку.

Провідними характеристиками фінансового стану підприємства є

ліквідність, платоспроможність і фінансова стабільність. У ході їхнього аналізу прийнято акцентувати увагу на періоді діяльності підприємства, у рамках якого виконується оцінка.

Розрахуємо показники ліквідності, а саме коефіцієнт покриття, швидкої та абсолютної ліквідності, чистий оборотний капітал ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2019-2020 роки.

Таблиця 2.5

Показники фінансового стану ТОВ «Пирятинський сирзавод» у 2019-2020 рр.

Показник	Нормативне значення	Роки		Відхилення
		2019	2020	
Показники ліквідності підприємства				
Коефіцієнт покриття	> 1	1,1	1,4	0,3
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6-0,8	0,6	0,9	0,3
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0 збільшення	0,1	0,3	0,2
Чистий обіговий капітал, тис. грн.	> 0 збільшення	43 136	108 546	65 410
Показники платоспроможності (фінансової стійкості) підприємства				
Коефіцієнт фінансової автономії (фінансової незалежності)	> 0,5	0,18	0,24	0,06
Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування)	0,6-1,5	0,21	0,32	0,11
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0,1 збільшення	-0,26	0,16	0,42
Показники ділової активності підприємства				
Коефіцієнт оборотності активів	збільшення	2,70	3,27	0,57
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	збільшення	3,92	4,42	0,50
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	збільшення	6,80	7,31	0,51
Строк погашення дебіторської заборгованості, днів	зменшення	-	-	-
Строк погашення кредиторської заборгованості, днів	зменшення	-	-	-
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	збільшення	11,25	9,63	-1,62
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	збільшення	12,18	13,27	1,09
Показники рентабельності підприємства				
Рентабельність активів, %	збільшення	-	12,79	-
Рентабельність власного капіталу, %	збільшення	-	30,76	-
Рентабельність діяльності, %	збільшення	-	2,74	-
Рентабельність продукції, %	збільшення	-	3,03	-

Джерело: розраховано автором на основі даних ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Проаналізувавши вище наведену таблицю, можна сказати, що коефіцієнт покриття у 2020 році збільшився на 0,3, але він є більшим одиниці, тому це є норма. Це говорить нам про те, що підприємство повністю використовує свої можливості з одержання кредитів. Щодо коефіцієнта швидкої ліквідності, варто відмітити, що він збільшився на 0,3 і тепер його значення 0,9, значення коефіцієнта є достатнім, адже перевищує 0,6. Це показує платіжні можливості підприємства щодо погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами. Коефіцієнт абсолютної ліквідності збільшився, що є позитивно.

Коефіцієнт фінансової автономії збільшився, що свідчить про ріст фінансової стійкості, стабільності та незалежності (граничне значення – 0,5). Коефіцієнт фінансової стабільності був менше норми у 2019 році, у наступному збільшився, що показує низький рівень фінансових ризиків. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс, це є позитивно.

Коефіцієнт оборотності активів, який збільшився на 0,57. Це показує, скільки відбувається повний цикл виробництва й обіг, що приносить відповідний ефект у вигляді прибутку, або скільки грошових одиниць реалізованої продукції принесла кожна одиниця активів. Збільшення коефіцієнту оборотності кредиторської заборгованості означає збільшення швидкості оплати заборгованості підприємства. Зниження коефіцієнту оборотності матеріальних запасів свідчить про збільшення виробничих запасів і незавершеного виробництва або про зниження попиту на готову продукцію.

2.3. Оцінка інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Для кращого розуміння інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод» потрібно провести аналіз динаміки і структури активів даного підприємства, який розрахований у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Динаміка та структура активів ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2019-2020 рр.

Види майна	Сума, тис. грн.		Структура майна по відношенню до підсумку, %		Відхилення	
	на початок	на кінець	на початок	на кінець	тис. грн.	%
I. Необоротні активи, з них:						
- нематеріальні активи	0	0	0	0	0	
- незавершені капітальні інвестиції	0	0	0	0	0	0
- основні засоби	102 533	99 195	17,6	16,5	-3 338	-0,03
- інвестиційна нерухомість	0	0	0	0	0	0
- довгострокові біологічні активи	0	0	0	0	0	0
- довгострокові фінансові інвестиції	0	0	0	0	0	0
- довгострокова дебіторська заборгованість	0	0	0	0	0	0
- інші необоротні активи	4 330	3 846	0,9	0,8	-484	-0,1
Усього за розділом I	106 863	103 041	18,2	17,0	-3 822	-0,04
II. Оборотні активи:						
- Запаси	120 515	142 425	20,1	22,1	21 910	0,18
- Виробничі запаси	24 816	25 181	4,9	4,8	365	0,02
- Незавершене виробництво	10 440	15 369	2,1	3,0	4 929	0,5
- Готова продукція	83 619	101 529	14,8	16,8	17 910	0,2
- Товари	1 640	346	0,3	0,07	-1 294	-0,8
- Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	93 391	96 960	16,3	16,2	-23 701	-0,3
- Дебіторська заборгованість за розрахунками:	97 542	66 173	16,9	11,6	-31 369	-0,3
- Інша поточна дебіторська заборгованість	18 500	2 765	3,7	0,6	-15735	-0,9
- Гроші та їх еквіваленти	21 210	89 403	4,2	15,1	68 193	3,2
- Готівка	89	142	0,02	0,03	53	0,6
- Рахунки в банках	21 121	89 261	4,2	15,1	68 140	3,2
- Витрати майбутніх періодів	76	77	0,02	0,02	0	0
- Інші оборотні активи	24 458	4 321	4,9	0,9	-20 137	-0,8
Усього за розділом II	372 891	399 323	43,7	44,3	26 432	0,07
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0	0
Баланс	479 754	502 364	100	100	22 610	0,05

Джерело: розраховано автором на основі даних ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Проаналізувавши вищенаведену таблицю можна сказати, що активи підприємства на кінець року збільшилися на 22 610 тис. грн. або 5%. Зокрема за розділом I необоротні активи зменшилися на 4%. Оборотні активи збільшилися: запаси, виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, гроші та їх еквіваленти, готівка, рахунки в банках. Найбільше збільшилися рахунки в банках – 3,2%.

Також важливим фактором у аналізі інвестиційної привабливості підприємства є склад та динаміка капіталу цього підприємства. Аналіз капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод» наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

**Склад та динаміка капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод»
за 2019-2020 рр., тис. грн.**

Показник	2019 рік	2020 рік	Відхилення	
			абсолютне, тис. грн.	відносне, %
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	13 350	13 350	0	0
Додатковий капітал	70	49	-21	-30
Резервний капітал	2 507	2 507	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	68 750	106 352	37 602	54,7
Усього за розділом I	84 677	122 258	37 581	44,4
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Інші довгострокові зобов'язання	65 322	89 329	24 007	36,8
Усього за розділом II	65 322	89 329	24 007	36,8
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	37 835	93 424	55 589	146,9
Поточна кредиторська заборгованість	279 328	187 204	-92 124	-32,9
Поточні забезпечення	6 445	7 386	941	14,6
Інші поточні зобов'язання	6 147	2 763	-3 384	-55,1
Усього за розділом III	329 755	290 777	-38 978	-11,8
Баланс	479 754	502 364	22 610	4,7

Джерело: розраховано автором на основі даних ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Проаналізувавши вищенаведену таблицю, бачимо, що зареєстрований капітал та резервний капітал не мають змін. Щодо додаткового капіталу, то він зменшився на 30%. Нерозподілений прибуток або ж непокритий збиток

збільшився на 54,7%. Усього сума за розділом 1 зросла на 44,4%. Довгострокові зобов'язання і забезпечення зросли на 36,8% або 24 007 тис. грн.

Поточні зобов'язання і забезпечення, із яких короткострокові кредити банків зросли на 146,9%; поточна кредиторська заборгованість зменшилась на 32,9%; поточні забезпечення збільшилися на 14,6%; інші поточні зобов'язання зменшилися на 55,1%. Усього за розділом 3 відбулося зменшення поточних зобов'язань і забезпечень на 11,8%. Загалом баланс зріс на 4,7%.

На рисунку 2.3 наглядно зображено зміну капіталу підприємства у 2019-2020 рр. за розділами балансу.

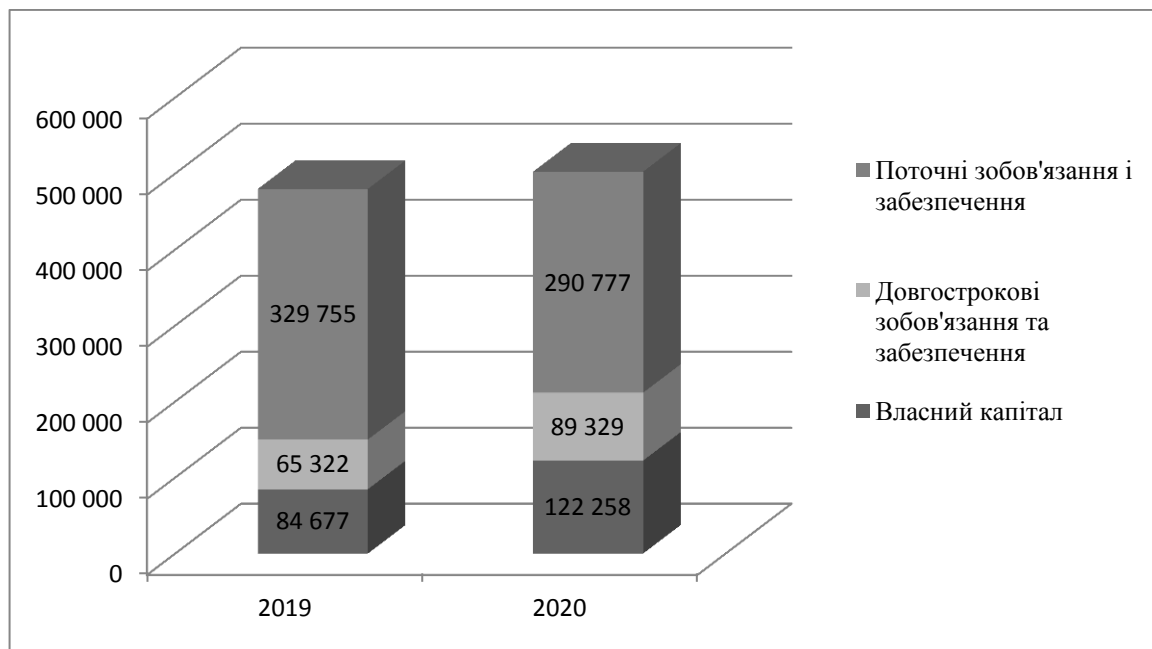

Рис. 2.3. Склад та динаміка капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод» у 2019-2020 рр.

Джерело: розраховано автором на основі даних ТОВ «Пирятинський сирзавод»

На рисунку 2.4 зображено структуру власного капіталу за 2020 рік. Чітко видно, що поточні зобов'язання і забезпечення займають лівову частину загального власного капіталу підприємства – 57,9%. Власний капітал займає 24,3%, а довгострокові зобов'язання і забезпечення найменше – 17,8%.

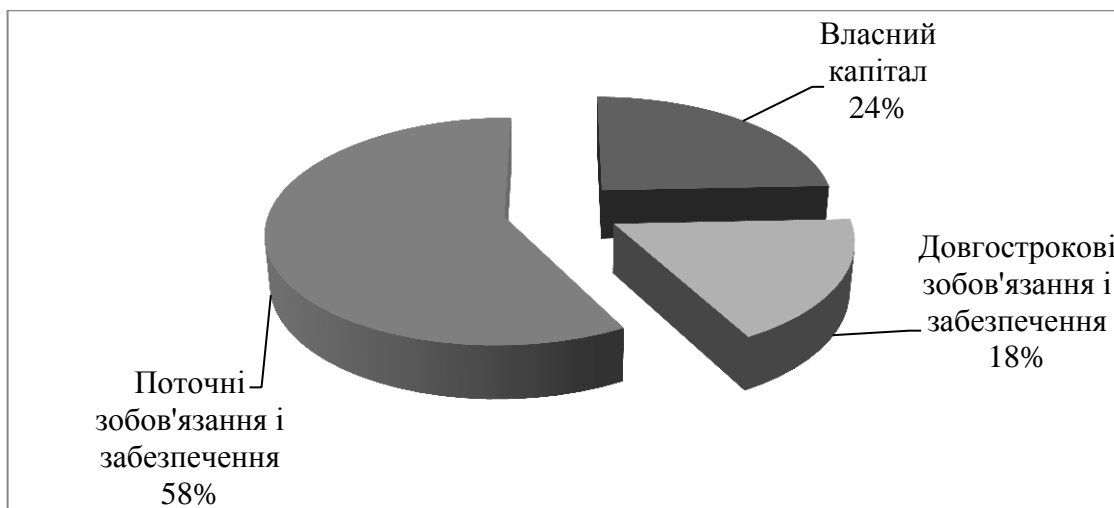

Рис. 2.4. Структура власного капіталу ТОВ «Пирятинський сирзавод» у 2020 р.

Джерело: розраховано автором на основі даних ТОВ «Пирятинський сирзавод»

Перейдемо до показників фінансової стабільності і платоспроможності підприємства. Фінансова стійкість – це стан майна підприємства, що гарантує йому платоспроможність. Фінансова стійкість підприємства передбачає, що ресурси, вкладені в підприємницьку діяльність, повинні окупитись за рахунок грошових надходжень від господарювання, а отриманий прибуток забезпечувати самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх залучених джерел формування активів [39].

У таблиці 2.8. можна чітко проконтролювати показники фінансової стійкості та платоспроможності.

Таблиця 2.8

**Показники фінансової стійкості та платоспроможності
ТОВ «Пирятинський сирзавод» за 2019-2020 рр.**

Показник	Нормативне значення	Роки		Відхилення
		2019	2020	
Коефіцієнт фінансової автономії (фінансової незалежності)	> 0,5	0,18	0,24	0,06
Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування)	0,6-1,5	0,21	0,32	0,11
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	> 0,1 збільшення	-0,26	0,16	0,42

Джерело: розраховано автором на основі даних ТОВ «Пирятинський сирзавод»

З даних таблиці 2.8 ми бачимо, що коефіцієнт фінансової автономії збільшився, що свідчить про ріст фінансової стійкості, стабільності та незалежності (граничне значення – 0,5), але він не є достатнім. Коефіцієнт фінансової стабільності був менше норми у 2019 році, але у наступному збільшився, що показує низький рівень фінансових ризиків. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості зріс, це є позитивно. Загалом показники фінансової стійкості та платоспроможності ТОВ «Пирятинський сирзавод» зросли, що є добре, але, на жаль, вони не входять до коливань норми.

Відомо, що інвестиційні проекти підприємства мають змогу розвиватися, збільшувати ринок та якість продукції, але за 2019 та 2020 рр. у ТОВ «Пирятинський сир завод» фінансових інвестицій у цінні папери інших підприємств, фінансових інвестицій в асоційовані та дочірні підприємства не було.

Отже, провівши аналіз інвестиційної привабливості підприємства, ми побачили всі переваги та недоліки, які варто виправити для майбутнього розвитку ТОВ «Пирятинський сирзавод». Адже даному підприємству необхідно залучити інвесторів задля оновлення та покращення роботи підприємства у цілому.

Висновки до розділу 2

Досліджуване підприємство має довгу історію, починаючи із заснування сирзаводу у 1920 р. Основні напрямки діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» – це виробництво твердих та плавлених сирів. Окрім цього, на заводі виготовляється продукція з незбираного молока, суха демінералізована молочна сироватка та вершкове масло. Головна особливість та перевага сирної технології Пирятинського заводу – це те, що сир виготовляється виключно з натурального молока, без рослинних домішок, без застосування сухого молока.

Аналізуючи техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» можна сказати, що чистий дохід від реалізації продукції зріс на 1,1% і складає 1 371 020 тис. грн., зріс валовий прибуток на 84,6% або 59 115 тис. грн. Прослідковується зменшення витрат на збут у 2020 році, а саме на 33,5%.

Загалом за даними підприємства спостерігаються позитивні та відносно негативні зміни техніко-економічних показників. Тому ТОВ «Пирятинський сирзавод» потрібно переглянути свою діяльність з виробництва та розвиватися у правильному напрямку.

Провідними характеристиками фінансового стану підприємства є ліквідність, платоспроможність і фінансова стабільність. Загалом показники покращуються, що каже нам про покращення діяльності підприємства.

Про результати аналізу інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод» нам скаже аналіз динаміки та структури активів підприємства показує, що активи підприємства на кінець року збільшились на 22 610 тис. грн. або 5%. Зокрема за розділом I необоротні активи зменшились на 4%. Оборотні активи збільшились: запаси, виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, гроші та їх еквіваленти, готівка, рахунки в банках. Найбільше збільшились рахунки в банках – 3,2%. Щодо складу та динаміки капіталу чітко видно, що зареєстрований капітал та резервний капітал не мають змін. Загалом баланс зріс на 4,7%. Показники фінансової стабільності та платоспроможності підприємства зросли, що є добре, але, на жаль, вони не входять до коливань норми.

Аналіз показав, що ТОВ «Пирятинський сирзавод» є над цим працювати та куди розвиватись, адже показники є задовільними, але підприємство орієнтується на покращення діяльності, тому потрібно пропонувати варіанти покращення інвестиційної привабливості.

РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТОВ «ПІРЯТИНСЬКИЙ СІРЗАВОД»

3.1. Прийняття управлінського рішення щодо напрямів підвищення інвестиційної привабливості підприємства

Зрозуміло, що від інвестиційної привабливості підприємства буде залежати подальший розвиток підприємства в цілому, галузі, регіону та країни зокрема.

Загалом процес прийняття рішення – це процес, який починається із виникнення проблемної ситуації і закінчується вибором конкретного рішення. Розроблення і прийняття рішення на «Пирятинському сирзаводі» буде зроблено за допомогою традиційної схеми розробки і реалізації управлінських рішень (рис. 3.1) та буде виглядати наступним чином.

Рис. 3.1. Схема розробки і реалізації управлінських рішень
ТОВ «Пирятинський сирзавод» [40]

Перший етап розробки та прийняття – це виявлення проблемної ситуації та постановка цілей. Головною проблемою досліджуваного підприємства є недостатній рівень інвестиційної привабливості, тому ціллю буде підвищення інвестиційної привабливості та залучення коштів інвесторів у діяльність ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Другий етап – збір інформації та виявлення обмежень. Відомо, що технічне обладнання даного підприємства потребує оновлення або заміни. Обмеженнями у даному випадку є термін виконання робіт та бюджет.

Під час розробки альтернативних варіантів було вирішено запропонувати три найголовніші варіанти для підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод»:

- інвестиційний проєкт технічного переоснащення підприємства, який може вивести підприємство абсолютно на новий рівень у розрізі технологій, але який потребує величезних вкладень коштів, так як планується переоснастити все підприємство. Даний захід займе багато часу і грошей, яке підприємство не в змозі виділити;

- інвестиційний проєкт із модернізації окремого обладнання підприємства, а саме вакуумного обладнання. Відомо, що остання заміна всього виробничого обладнання була проведена у 2005-2006 рр., а отже 16 років тому. За ці роки обладнання значно покращилось і стало менш енергозатратне та потужніше;

- підвищення іміджу компанії завдяки посиленню та удосконаленню якості рекламних заходів, завдяки якому збільшить ринок, а відповідно і зросте імідж компанії. Як відомо, імідж підприємства береться до уваги інвестором, який планує вкладати свої кошти і об'єкт інвестування.

Серед трьох варіантів підвищення інвестиційної діяльності було обрано другий варіант, а саме інвестиційний проєкт із модернізації окремого обладнання підприємства – вакуумного обладнання. Даний варіант був обраний тому, що він займає менше часу, ніж повне переоснащення підприємства, та він менш затратний, що є важливим фактором для

підприємства. Порівнюючи другий та третій варіанти було вирішено оновити обладнання, тому що технічний бік підприємства втратив актуальні потужності. Оновлення технічного обладнання є в пріоритеті.

У обранні та розробці інвестиційного рішення буде задіяна безпосередньо дирекція ТОВ «Пирятинський сирзавод», адміністративні підрозділи: головний бухгалтер, керівник планово-економічного відділу, юрист; відокремлені підрозділи: керівник відділу матеріально-технічного постачання, головний технолог, головний інженер; служба головного механіка; відділ збуту: відповідальний за збут продукції.

Контроль виконання рішення буде проводитися після реалізації заходу – інвестиційного проєкту з модернізації вакуумного обладнання підприємства.

Для планування проєкту треба зрозуміти з чого він складається та які роботи потрібно виконати, щоб досягти цілей проєкту. Для цього використовують ієрархічну структуру робіт (WBS-англ) [41]. Ієрархічна структура робіт – це ієрархічна декомпозиція повного змісту робіт, виконуваних командою проєкту для досягнення цілей проєкту і створення необхідних результатів [42].

Організаційна структура представляє собою структуру підприємства, відносно до етапу управління проєктами інвестиційного проєкту, організаційну структуру проєктної команди (робочої групи). Організаційна структура (OBS) будується аналогічно робочій структурі і складається з декількох рівнів, а саме: перший рівень відображає організаційну структуру як єдиний елемент, а другий рівень відповідає за поділ єдиних елементів на організаційні нижчі рівні [43].

Наприклад, організаційна структура проєктної команди (робочої групи) даного заходу – це:

- перший рівень – вся команда на чолі з менеджером проєкту;
- другий рівень-основні підрозділи, відділи для виконання робіт.

На рисунку 3.3 наведено дворівневу організаційну структуру проєкту

модернізації вакуумного обладнання.

Рис. 3.2. Трирівнева структура проекту модернізації вакуумного обладнання

Джерело: створено автором

Рис. 3.3. Дворівнева організаційна структура проекту модернізації вакуумного обладнання

Джерело: створено автором

Як уже наголошувалося, розподіл WBS здійснюється до робочого пакету, який виконується окремою групою. OBS, у свою чергу, розбивається до рівня груп, які виконують найнижчий рівень робіт у WBS. Таким чином, роботи найнижчого рівня WBS притаманні як WBS, так і OBS, тобто це – фундаментальні блоки обох структур.

Якщо зобразити WBS по горизонтальній осі, а OBS – по вертикальній, то на перетині отримаємо елементи двоспрямованої структури (рис. 3.4), тобто певні роботи, які виконуються відповідними підрозділами проектної команди. Кожний з них має свої ресурси і свій бюджет, що створює систему обліку затрат. За це відповідає менеджер-обліковець, який входить до складу адміністративної групи.

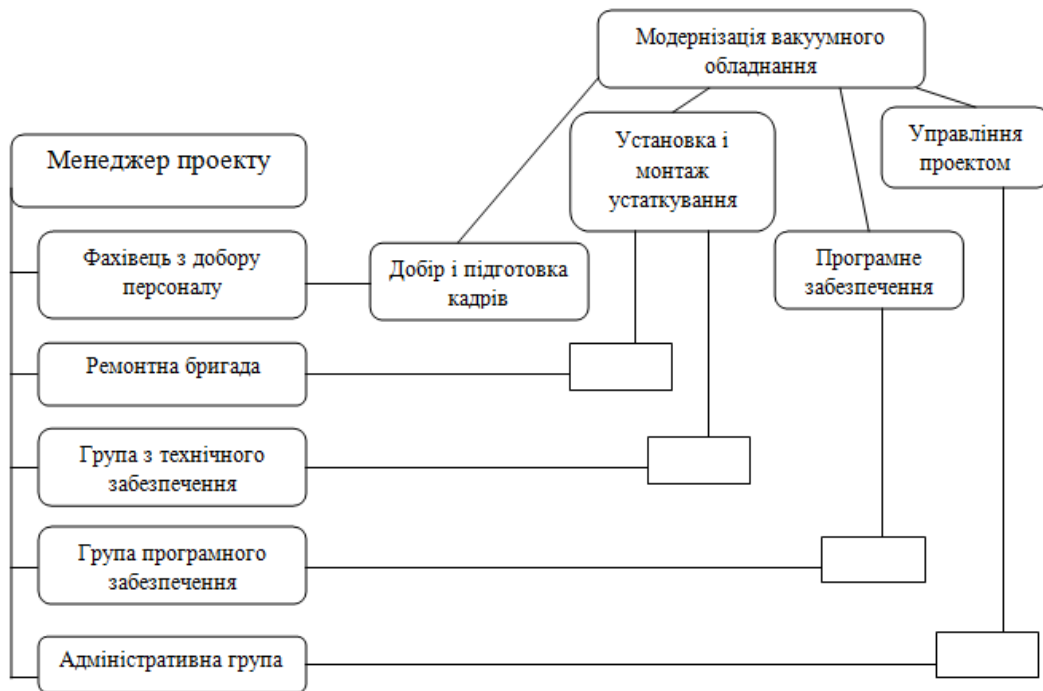

Рис. 3.4. Двоспрямована структура проекту модернізації вакуумного обладнання

Джерело: створено автором

Отже, процес прийняття та реалізації проекту буде здійснюватися за традиційною схемою. Завдяки структурі робіт проекту та організаційній структурі проектної групи ми чітко бачимо як буде виконуватись даний захід, яка група буде нести відповідальність за назначені їй дії.

3.2. Обґрунтування доцільності оновлення вакуумного устаткування

На нашу думку, для підвищення інвестиційної привабливості підприємства потрібно провести технічний аналіз обладнання підприємства,

адже остання заміна всього виробничого обладнання на підприємстві була проведена у 2005-2006 роках. Незважаючи на виконання виробничих функцій, деяке обладнання немає потужностей, які уже можна використовувати на даному підприємстві, тобто воно застаріле. Провівши аналіз, було прийняте рішення на заміну обладнання для вакуумування твердих видів сирів.

Причиною зміни вакуумного обладнання у ТОВ «Пирятинський сирзавод» є декілька причин:

- обладнання використовувало багато електроенергії, яка і без того мала тенденцію зростання останні 6 місяці;
- обладнання старого типу мало нижчі темпи вакуумування сирів, ніж заплановано;
- старе обладнання не передбачало автоматичного налаштування програм, тому часто використовувались людські ресурси.

Виявивши ці проблеми, було вирішено встановити найоптимальніший варіант заміни обладнання, який не лише усуне недоліки, а й покращить виробничі процеси. Таким обладнання є вакуумна пакувальна машина Alysee від італійського виробника.

Вакуумна пакувальна машина Alysee є окремою збіркою і розташована на колісній базі зі стопорними механізмами. В результаті вимірювання та виявлення насоса модель є незамінною для великих виробництв. Дві паралельно розташовані зварювальні планки дозволяють значно збільшити продуктивність одночасно за рахунок одночасного вакуумування кількох продуктів. Можна вибрати розташування зварних планок за більш довгою кузовною установкою (650/650) або короткою (520/520). Вартість апарату від наявності не вказано, але необхідного розміру зварних планок необхідно уточнити у менеджерів.

Вакуумний пакувальник Besser Vacuum Alysee використовує систему керування, що дозволяє програмувати до десяти програм та у разі потреби працювати в ручному режимі. Вакуумний пакувальник Besser Vacuum Alysee

оснащений дисплеєм, що програмується на п'ять розмірів (італійська, англійська, французька, іспанська, українська). Відображення кожного етапу процесу вакуумування та можливість контролю процесу. Оператор програмує час створення вакууму та час заварювання залежно від продуктів та упаковки. Кришка виконана з потовщеного матеріалу плексиглас найвищої якості та щільності. Що вирішує проблему практично всіх моделей вакуумних пакувальників з розтріскуванням кришок при активному зборі.

Вакуумний пакувальник Besser Vacuum Alysee комплектується зварювальною планкою на поршнях, яка легко зчитується для шифрування. 10 програм для «м'який вакуум» або «м'який обжим». Цим вакуумним способом усередині контейнера повільніше, що дозволяє поступово знижувати тиск, і так як запалення рідини також поступово знижується, пом'якшується виникнення такого процесу на харчові продукти. Таким способом рідини, мускуси та паштети краще зберігають свої властивості.

Кожна машина оснащена масляним насосом бренду Busch, німецької компанії, світового лідера у галузі насосів високої якості. Захист насоса, контрольований серією речовин, що контролює дренаж олії та нагрівання, необхідний у періоди бездіяльності та холодної погоди. Спеціальна програма викликає активність помпи та автоматично сигналізує про необхідність її появи на шкірі. Програма обробки потоку використовує приблизно 10 000 циклів.

У модельному ряду компанії Besser Vacuum передбачено функцію створення вакууму в контейнерах. Для цього в камері встановлено спеціальний роз'єм, до чого підключається перехідник контейнерів. Спеціальні контейнери до комплекту не входять. Переваги даного вакуумного обладнання наступні:

- обладнання виконане із нержавіючої сталі, яке прослужить не один десяток років;
- збільшується продуктивність за рахунок вакуумування відразу кількох продуктів;

- скорочення часу вакуумування одного продукту;
- зменшення споживання електроенергії;
- функція охолодження мотору у разі перегрівання;
- системне програмування, яке дозволяє програмувати до 10 програм;
- автоматично сигналізує про необхідність чистки насоса або ж автоматично запускається сама кожні 10 000 циклів сама.

Встановлювати обладнання передбачається на існуючих площах. При цьому за технічними характеристиками відбувається зміна продуктивності обладнання та витрат на електроенергію. За наведеними даними у таблиці 3.1 розрахуємо термін окупності заходу.

Таблиця 3.1

Вихідні дані до розрахунку [22]

№	Показники	Одиниця виміру	Базовий період	Проектний період
1.	Вартість обладнання, що підлягає встановленню (Вакуумний пакувальник Besser Vacuum Alysee)	тис. грн.		486,0
2.	Первісна вартість обладнання, що виводиться з виробництва (вакуумний пакувач «Drop02»)	тис. грн.	268,0	
3.	Транспортні витрати	% від вартості нового обладнання		5,0
4.	Заготівельно-складські витрати	% від вартості нового обладнання		1,25
5.	Витрати на монтаж	% від вартості нового обладнання		10
6.	Залишкова вартість демонтовано обладнання	тис. грн.	159,0	
7.	Витрати на демонтаж	% від вартості обладнання		5,0
8.	Продуктивність обладнання за годину	кг	187	199
9.	Коефіцієнт використання потужності	кг/год.	0,7	0,7
10.	Час роботи за рік	дні	330	330
11.	Кількість змін		3	3
12.	Тривалість зміни	год.	8	8
13.	Витрати електроенергії	кВт/год	15	13
14.	Вартість електроенергії	грн./кВт	3,45	3,45
15.	Амортизаційні відрахування	% від вартості обладнання	20	20
16.	Витрати на ремонт устаткування	% від вартості обладнання	8	8

Продовження табл. 3.1

№	Показники	Одиниця виміру	Базовий період	Проектний період
17.	Сума умовно-постійних витрат	тис. грн.	102,5	102,5
18.	Витрати вакуумних пакетів	уп./год.	747	797
19.	Вартість вакуумного пакету	коп./уп.	0,9	0,9
20.	Повні витрати на виробництво 1 т твердого сиру	тис. грн./т	238,0	244,21
21.	Ціна 1 т продукції	тис. грн./т	275	283

Розрахуємо вартість нового обладнання (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Кошторисно-фінансовий розрахунок на нове обладнання

Назва нового обладнання	Ціна за один. без ПДВ, тис. грн	Кількість одиниць обладнання	Вартість обладнання, тис. грн.	Витрати, тис. грн. на			Первісна вартість нового обладнання, тис. грн.
				транспортування (5,0%)	заготівельно-складські (1,25%)	монтаж (10%)	
Вакуумний пакувальник Besser Vacuum Alysee	486	1	486	24,3	6,075	48,6	564,975

Джерело: розраховано автором

Таблиця 3.3

Розрахунок вартості демонтажу обладнання, що реалізується іншим підприємствам

Назва обладнання, що демонтується	Кількість одиниць	Вартість, тис. грн.		Сума витрат на демонтаж (5%), тис. грн.
		первісна	залишкова	
Вакуумний пакувальник «Dgor02»	1	268	159	13,4

Джерело: розраховано автором

Визначаємо загальну вартість капітальних витрат (початкових інвестицій) на реалізацію запропонованого заходу:

$$K_{\text{заг}} = 564,975 + 13,4 + 159 = 737,375 \text{ тис. грн.}$$

У зв'язку зі збільшення продуктивності обладнання змінюється обсяг виробництва продукції. Розрахуємо виробничу програму у натуральному та вартісному виразі (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Розрахунок виробничої програми у натуральному виразі

Найменування продукції	Продуктивність обладнання, кг/год.	Коефіцієнт використання потужності	Фактичний час роботи, год.			Річний обсяг виробленої продукції, т
			Кількість змін	Тривалість зміни, год.	Кількість днів роботи за рік	
До впровадження						
Твердий сир	187	0,7	3	8	330	1036.73
Після впровадження						
Твердий сир	199	0,7	3	8	330	1103.26

Джерело: розраховано автором

У вартісному виразі обсяг виробництва продукції становить:

до впровадження: $1036,73 * 275 = 285\,100,75$ тис. грн.;

після впровадження: $1103,26 * 283 = 312\,222,58$ тис. грн.

Тоді, додатковий чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг) становитиме $312222,58 - 285100,75 = 27121,83$ тис.грн

Розрахуємо вартість електроенергії на технологічні цілі (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Розрахунок вартості електроенергії на технологічні цілі

Енерговитрати	Одиниця виміру	Витрати	Час роботи, годин	Ціна за одиницю, грн.	Витрати, тис. грн.
До впровадження					
Електроенергія	кВт-год.	15	7920	3,45	409,860
Після впровадження					
Електроенергія	кВт-год.	13	7920	3,45	355,212

Джерело: розраховано автором

Проведемо розрахунок вартості пакувального матеріалу. У нашому випадку матеріалу для вакуумування сирів.

Таблиця 3.6

Розрахунок вартості пакувального матеріалу

Витрати на обгортку	Одиниця виміру	Витрати	Час роботи, годин	Ціна за одиницю, грн.	Витрати, тис. грн.
До впровадження					
Вакуумні пакети	уп./год.	747	7920	0,9	5324,616
Після впровадження					
Вакуумні пакети	уп./год.	797	7920	0,9	5681,016

Джерело: розраховано автором

Розрахуємо зміну витрат на амортизацію та ремонт обладнання.

Таблиця 3.7

Розрахунок змін витрат на утримання обладнання

Витрати	Вартість обладнання, тис. грн.	% відрахувань	Витрати, тис. грн.
До впровадження			
Амортизація	268	20	53,6
Витрати на ремонт	268	8	21,44
Після впровадження			
Амортизація	564,975	20	112,995
Витрати на ремонт	564,975	8	45,198

Джерело: розраховано автором

Усього сума поточних витрат на обсяг виробництва:

до впровадження:

$$409,86 + 5324,616 + 53,6 + 21,44 + 102,5 = 5701,74 \text{ тис. грн.},$$

де 102,5 умовно-постійні витрати;

після впровадження:

$$355,212 + 5681,016 + 112,995 + 45,198 + 102,5 = 6114,682 \text{ тис. грн.}$$

У розрахунку на 1 т виробу:

до впровадження: $5701,74 / 1036,73 = 5,499 \text{ тис. грн./т};$

після впровадження: $6114,682 / 1103,26 = 5,542 \text{ тис. грн./т}.$

Збільшення собівартості на $5,542 - 5,499 = 0,043 \text{ тис. грн.}$

Повні витрати на 1 тону після впровадження заходу становлять:

$$110,0 + 0,043 = 110,043 \text{ тис. грн.}$$

Визначимо собівартість реалізованої продукції:

до впровадження: $1036,73 * 238 = 246\,741,74 \text{ тис. грн.};$

після впровадження: $1103,26 * 244,21 = 269\,423,65 \text{ тис. грн.}$

Тоді, додаткова собівартість становитиме :

$$269\,423,65 - 246\,741,74 = 22\,681,91$$

Розрахуємо проектне значення валового прибутку:

$$1\,398\,141,83 - 1\,264\,697 = 133\,445 \text{ тис. грн.}$$

Проектні повні витрати розрахуємо:

$$1\,264\,697 + 18152 + 47107 = 1\,329\,956 \text{ тис. грн.}$$

Проектний фінансовий результат від операційної діяльності:

$$133\,445 - 18\,152 - 47\,107 = 68\,186 \text{ тис. грн.}$$

Розрахуємо проектні витрати на 1 грн. реалізованої продукції:

$$1\,329\,956 / 1\,398\,141,83 = 0,951 \text{ коп.}$$

Розрахуємо проектне значення рентабельності продукції:

$$41\,243 / 1\,264\,697 * 100 = 3,26 \%$$

Розрахуємо проектне значення рентабельності діяльності:

$$41\,243 / 1\,398\,141,83 * 100 = 2,95 \%$$

Термін окупності інвестиційного проекту визначається як співвідношення капітальних витрат до щорічного чистого доходу:

$$737,375 / 1\,398\,141,83 = 0,5 \text{ року.}$$

Таким чином, замінивши старе обладнання на нову вакуумну пакувальну машину Alysee, ТОВ «Пирятинський сирзавод» покращить якість сирів та їх зберігання. Також нове обладнання більш продуктивне, а саме на 12 кг/год, споживає менше електроенергії на 2 кВт-год. Всі ці показники відображаються на прибутку ТОВ «Пирятинський сирзавод», який буде збільшуватись, і в свою чергу інвестиційна привабливість буде рости.

Зведемо отримані результати в таблицю 3.8 та проаналізуємо, як вплине запровадження проекту на основні техніко-економічні показники роботи ТОВ «Пирятинський сирзавод».

Урахувавши усі зміни які відбудуться при введенні запропонованого заходу по зміні вакуумного обладнання, отримали зростання чистого доходу від реалізації продукції на 1,98% при зростанні обсягу виробництва на 6,42%. Щодо виробничої собівартості, то її розмір зріс на 1,83%, а повні витрати зросли 1,74%. Витрати на 1 гривню реалізації продукції зменшились на 0,003%. І загалом чистий прибуток зріс на 9,68%, що свідчить про прибутковість даного заходу, а отже, його рекомендовано до впровадження.

Техніко-економічні показники роботи ТОВ «Пирятинський сирзавод» до та після впровадження проєкту

Показники	Одиниця вимірювання	До впровадження проєкту	Після впровадження проєкту	Відхилення від звітного року	
				абсол.	відносне, %
Чистий дохід від реалізації продукції	тис. грн.	1371020	1 398 141,83	27 121,83	1,98
Собівартість реалізованої продукції	тис. грн.	1 242 015	1 264 697	22 681,91	1,83
Валовий прибуток (збиток)	тис. грн.	129 005	133 445	4 439,92	3,44
Адміністративні витрати	тис. грн.	18152	18152	0	0
Витрати на збут	тис. грн.	47107	47107	0	0
Повні витрати на виробництво та реалізацію продукції	тис. грн.	1 307 274	1 329 956	22681,91	1,74
Фінансовий результат від операційної діяльності	тис. грн.	64 229	68 186	3956,92	6,16
Чистий прибуток	тис. грн.	37 602	41 243	3640,73	9,68
Витрати на 1 грн. реалізованої продукції	грн.	0,954	0,951	-0,002	-0,24
Рентабельність продукції	%	3,03	3,26	0,23	-
Рентабельність діяльності	%	2,74	2,95	0,21	-
Фондовіддача	грн./грн.	13,6	13,9	0,3	-

Джерело: складено автором на основі розрахунків

Також у результаті оновлення вакуумного обладнання показники підприємства зростуть, що збільшить інвестиційну привабливість підприємства і ТОВ «Пирятинський сирзавод» стане більш привабливим для інвестування коштів для подальшої діяльності.

Висновки до розділу 3

Для підвищення інвестиційної привабливості ТОВ «Пирятинський сирзавод» було запропоновано три альтернативних заходи, з яких був

обраний найоптимальніший – інвестиційний проєкт із модернізації окремого обладнання підприємства – вакуумного обладнання.

При прийнятті управлінського рішення було описано процес розроблення і прийняття управлінського рішення, було визначено хто братиме участь у даному заході, а також було наведено структуру робіт проєкту (WBS), організаційну структуру проєктної групи (OBS) та двоспрямовану структуру проєкту модернізації вакуумного обладнання.

Технічний аналіз обладнання показав що останнє оновлення було у 2005-2006 рр., тому було вирішено замінити вакуумне обладнання та більш економне та потужніше. Обладнання «Drop02» було вирішено замінити на вакуумну пакувальну машину Alysee від італійського виробника.

Розрахувавши кошторисно-фінансовий розрахунок на нове обладнання, вартість демонтажу обладнання, що реалізується іншим підприємствам, виробничу програму у натуральному виразі, вартість електроенергії на технологічні цілі, вартість пакувального матеріалу, зміну витрат, ми побачили, що техніко-економічні показники підприємства змінилися. Зміни є позитивними, тому захід є рекомендованим до впровадження.

Щодо впливу проєкту на основні техніко-економічні показники, то варто відмітити, що ми отримали зростання чистого доходу від реалізації продукції на 1,98%. Загалом чистий прибуток зріс на 9,68%, що свідчить про прибутковість даного заходу.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Чітко зрозуміло, що формування інвестиційної привабливості підприємства потрібне для покращення рівня конкурентоспроможності продукції та підвищення її якості, розширення та модернізації виробництва, створення сировинної бази для ефективної діяльності підприємства, вирішення низки соціальних проблем, відновлення основних виробничих засобів та підвищення технічного рівня праці та виробництва. Інвестиції, про які ми говоримо, виконують важливу функцію – забезпечують ефективне функціонування підприємства в цілому, підтримання стабільного стану господарської діяльності. Стабільне зростання показників діяльності, високий рівень корпоративного управління, яке виражається через вартість акцій та динаміку їх зростання – це показники інвестиційно-привабливого підприємства.

Найперший кроком у прийнятті інвестиційного рішення є оцінка інвестиційної діяльності конкретного підприємства. Процес прийняття інвестором рішення про доцільність вкладення коштів у певне підприємство, беручи до уваги його надійність та можливість отримання максимального прибутку – це оцінка інвестиційної діяльності. Інвестор розглядає інвестиційну привабливість як переваги та недоліки певного об'єкту інвестування.

Існують три найосновніші методичні підходи до оцінки інвестиційної діяльності: статистичний, метод експертних оцінок та рейтинговий підхід. Варто відмітити, що ці підходи не є оптимальними для всіх підприємств, оскільки вони мають свої переваги та недоліки.

ТОВ «Пирятинський сирзавод» – це велике підприємство сиромолочної промисловості. Основним видом діяльності є перероблення молока, виробництво масла та сиру. Організаційна структура даного підприємства є лінійною, що свідчить про те, що функції управління належать керівникам підрозділів, які підпорядковуються вищому керівництву. Підрозділи

поділяються на відділи, які отримують вказівки від керівників підрозділів, які в свою чергу отримують настанови від вищого керівництва.

Дослідження сироробної галузі та підприємства по виготовленню сирів ТОВ «Пирятинський сирзавод» показало, що дана галузь в Україні затребувана. ТОВ «Пирятинський сирзавод» входить до групи підприємств «Молочний Альянс», який, в свою чергу, займає 9% ринку сирів.

Аналіз основних показників фінансово-господарської діяльності ТОВ «Пирятинський сирзавод» показав, що підприємство поступово розвивається і поступово збільшує асортимент своїх товарів та послуг, але може і повинне підвищувати свою інвестиційну привабливість задля подальшого розвитку.

Під час проведення таких аналізів інвестиційної привабливості, як: динаміки та структури активів ТОВ «Пирятинський сирзавод», складу та динаміки капіталу і розрахунку показники фінансової стійкості та платоспроможності, ми виявили деякі недоліки у діяльності підприємства, які знижували інвестиційну привабливість підприємства.

Було запропоновано декілька альтернативних заходів, серед яких був обраний найоптимальніший. Розробка та реалізація управлінського рішення даного заходу складається із п'яти кроків. Для чіткого розуміння планування проєкту було розглянуто ієрархічну структуру робіт та організаційну структуру проєктної команди. Мета заходу – оновити вакуумне обладнання, що призведе до збільшення потужностей, економії електроенергії та росту прибутку, а в свою чергу, і до підвищення інвестиційної привабливості.

У результаті впровадження запропонованого заходу планується, що чистий дохід досліджуваного підприємства зросте у зв'язку з оновленням вакуумного обладнання, яке споживає менше електроенергії та працює продуктивніше, ніж попереднє обладнання, що показує нам на ріст інвестиційної привабливості підприємства.

Отже, можемо відзначити, що показники ефективності заходу протягом одного року ілюструють ефективність у зв'язку з позитивним приростом чистого доходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАХ ДЖЕРЕЛ

1. Короткова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства та методики її оцінювання. *Ефективна економіка*. № 6, 2013.
2. Гуткевич С.О. Управління інвестиційним процесом в аграрній сфері. НААН, 2000. 267 с.
3. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Партин Г.О. Інвестиційний словник. Львів: Бескид, Біж, 2005. 511 с.
4. Костюк Т.І. Інвестиційна привабливість економіки України: реалії та перспективи. *Вісник Донецького інституту соціальної освіти*: у 3-х т. 2005. Т. I. № 1. С. 48-58.
5. Лайко Г.П. Формування інвестиційної привабливості підприємств АПК. ННЦ ІАЕ, 2005. 200 с.
6. Інвестиційна привабливість аграрно-промислового виробництва регіонів України / П.Т. Саблук, М.І. Кісіль, М.Ю. Коденська та ін. ; за ред. М.І. Кісіля, М.Ю. Коденської. К.: ННЦ ІАЕ, 2005. 478 с.
7. Соболева Г.Г. Сутність управління інвестиційною привабливістю підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. URL: http://www.easterneuropeebm.in.ua/journal/17_2018/62.pdf.
8. Гончаров А.Б. Інвестування: навч. посіб. Харків: ІНЖЕК, 2004. 240 с.
9. Пересада А. Управління інвестиційним процесом. Київ: Лібра, 2002. 472 с.
10. Ферлій В.В. Сутність поняття «Інвестиційна привабливість» та її види. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=262>.
11. Копил О. Концептуальні підходи та методи визначення інвестиційної привабливості національної економіки. Дніпровський державний технічний університет. URL: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2018-02-56-62>.
12. Аранчій Д.С., Гончаренко С.А. Інвестиційна привабливість підприємств: сутність, фактори впливу та оцінка існуючих методик аналізу.

Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. 2011. Вип. 3. Т. 2. С. 59-64.

13. Буднікова Ю.В. Інвестиційна привабливість підприємства та фактори впливу на неї. *Інноваційна економіка*. С. 194-197.

14. Басов М.Г. Стратегічне фінансове управління реальними інвестиціями підприємств. *Часопис економічних реформ*. 2013. № 4 (12). С. 80-85.

15. Біляк Т.О., Ушакова О.О. Сутність інвестиційної привабливості підприємства. ФБСО Державний університет «Житомирська політехніка». С. 1029.

16. Венгуренко Т.Г., Плахотнюк В.В. Аналіз інвестиційної привабливості України. *Бізнес-інформ*. 2020. С. 103-111. URL: <http://www.businessinform.net>.

17. Носова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості України: основні підходи. *Економіка і прогнозування*. 2003. № 3. С. 119.

18. Шпортько Г.Ю., Козенкова Н.П., Козенкова В.Д. Оцінка інвестиційної привабливості промислового підприємства. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3550>.

19. Поясник Г.В. Аналіз методичних підходів до оцінювання інвестиційної привабливості підприємства. Харківський національний автомобільно-дорожній університет. 2020.

20. Офіційний сайт журналу «Economist». URL: <http://www.economist.com/>.

21. Офіційний сайт рейтингового агентства «Standard & Poor's». URL: <https://www.spglobal.com/ratings/en/>.

22. Офіційний сайт «Світового банку». URL: <http://www.worldbank.org/>.

23. Офіційний сайт рейтингового агентства «Moody's». URL: <https://www.moody's.com/>.

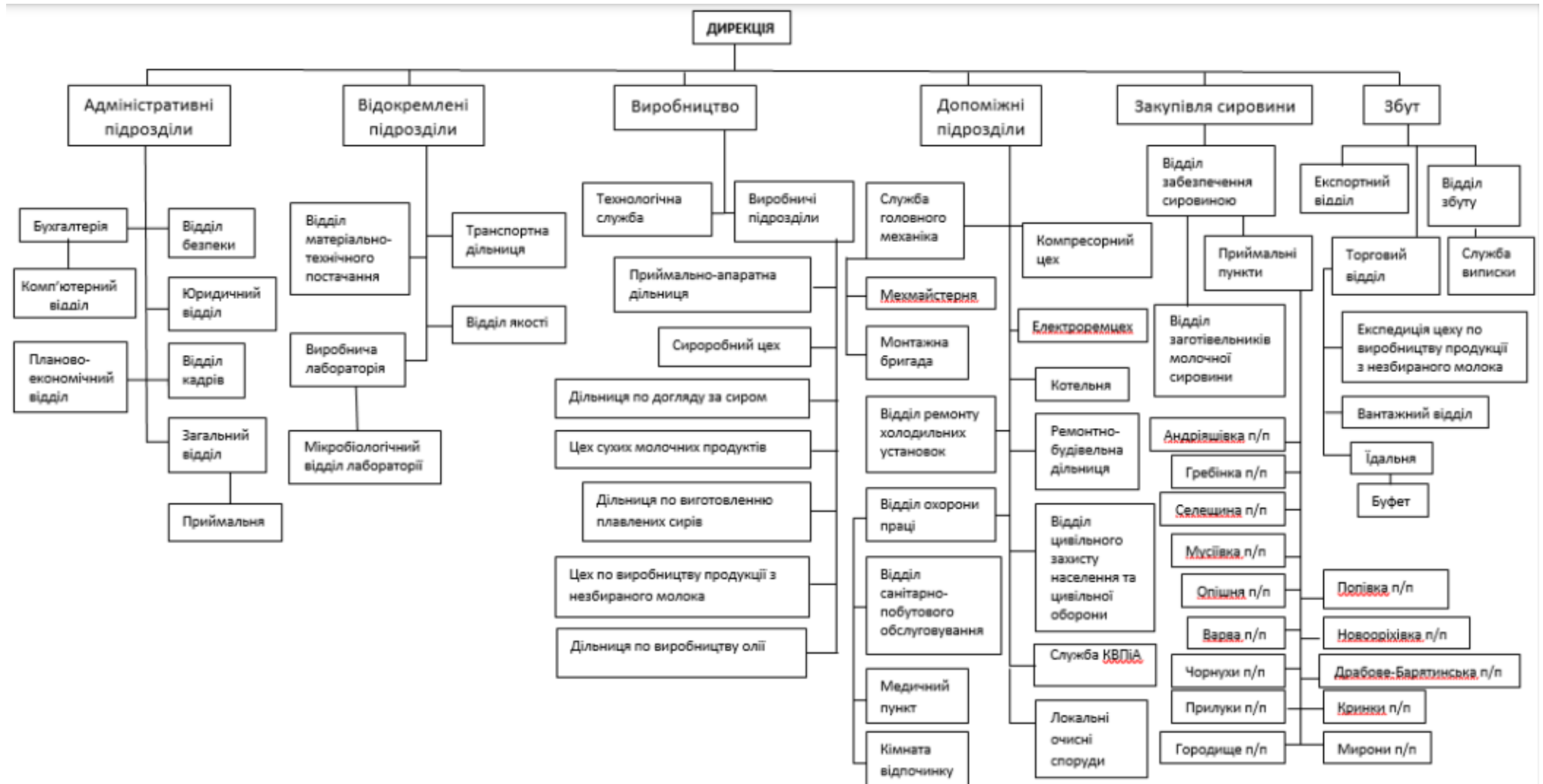
24. Носова О.В. Оцінка інвестиційної привабливості України: основні підходи. *Економіка і прогнозування*. 2003. № 3. С. 119.

25. Макарій Н. Оцінка інвестиційної привабливості український підприємств. *Економіст*. 2005. № 7. С. 52-59.
26. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: посібник; 2-ге вид. К.: Кондор, 2003. 358 с.
27. Інвестиційна привабливість підприємства. URL: http://otherreferats.allbest.ru/finance/00193318_0.html.
28. Дука А.П. Теорія та практика інвестиційної діяльності. Інвестування: Навч. посібник. 2-е вид. К.: Каравела, 2008. 432 с.
29. Овдій Л.І., Некрасова Я.А. Оцінка привабливості підприємств за допомогою статистичних моделей. *Економічні науки*. 2009. № 4. Т. 2. С. 184-188.
30. Короткова О.В. Інвестиційна привабливість підприємства та методики її оцінювання. *Ефективна економіка*. № 6, 2013. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2132>.
31. ТОВ «Пирятинський сирзавод». URL: <https://milkalliance.com.ua/company/enterprises/piryatinskij-sirzavod/>.
32. Інформація з ЄДР. URL: <https://clarity-project.info/edr/00446865>.
33. Пирятинський сирзавод. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Пирятинський_сирзавод.
34. ТОП-10 найбільших виробників молочної продукції в Україні. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/top-10-najbilsih-virobnikiv-molocnoi-produkcii-v-ukraini>.
35. Сайт компанії «TerraFood». URL: <https://terrafood.ua/kompaniya>.
36. Тюха І.В., Стеценко Д.О. Стан та тенденції розвитку вітчизняного ринку молока та молочних продуктів. Київ. *Ефективна економіка*. № 2, 2017.
37. Група компаній «Комо». URL: <https://komo.ua/uk>.
38. Група компаній «Молочний Альянс». URL: <https://milkalliance.com.ua/products/tm-pyriatyn/>.
39. Показники фінансової стійкості і стабільності підприємства та їх оцінка. URL: <https://buklib.net/books/28029/>.

40. Яременко О.Ф. Методи прийняття управлінських рішень. URL: <https://msn.khnu.km.ua/mod/page/view.php?id=111388>.
41. Підходи до побудови ієрархічної структури робіт проекту (WBS). URL: <http://surl.li/ccpwq>.
42. A Guide to the Project Management Body of Knowledge (PMBOK Guide). Fifth Edition. [5-th edition]. Project Management Institute, Inc., 2013. 614 с.
43. Двоспрямована структура проекту. URL: <https://studfile.net/preview/5434891/page:4/>.
44. Ієрархічна структура робіт проекту. URL: <http://surl.li/ccqbe>.
45. OBS структури проекту. URL: <https://present5.com/obs-strukturi-proektu-1-obs-struktura/>.
46. Поєднання структур проекту. URL: <https://buklib.net/books/24519/>.
47. Бланк И.А. Инвестиционный менеджмент: уч. К.: Ника-Центр, 2006. С. 552.
48. Чернелевський Л.М., Слободян Н.Г., Михайленко О.В. Аналіз діяльності підприємств та банківських установ: економічний, фінансово-інвестиційний, стратегічний: підручн. К.: «Хай-Тек Прес», 2009. 640 с.
49. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проектами: навч. посібн. К.: КНЕУ, 2003. 231 с.
50. Лупак Р.Л., Васильців Т.Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Львів: Вид-во ЛКА, 2016. 484 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Анкета

Питання	Відповідь
1. Ваша стать?	Чоловік. Жінка
2. Скільки Вам років?	До 18. 18-24. 25-35. 36-54. 55+
3. Ваш рівень доходу?	Нижче середнього. Середній. Вище середнього
4. Чи споживаєте Ви сир?	Так. Ні. Інше
5. Сирам якого виробництва надаєте перевагу?	Вітчизняного Закордонного Інше
6. Сирам яких торгових марок Ви віддаєте перевагу?	«Комо» «Яготинське» «Пирятин» Інше
6. Як часто Ви купуєте сир?	1-2 рази на тиждень 3-4 рази на тиждень 2 рази на місяць 1 раз на місяць Інше

Основні методичні підходи до оцінки інвестиційної привабливості залежно від рівня

Мікрорівень		
О. Носова [24]	А. Іванов [25]	Агентство з питань запобігання банкрутства підприємства [20]
1) оборотність активів; 2) прибутковість капіталу; 3) фінансова стійкість; 4) ліквідність активів.	1) аналіз економічної спроможності емітента цінних паперів; 2) оцінка ризику і дохідності акцій у ринковому обороті.	1) оцінка майнового стану; 2) оцінка фінансової стійкості (платоспроможності); 3) оцінка ліквідності активів; 4) оцінка ділової активності; 5) ринкова активність.
Мезорівень		
Т.В. Уманець	С.П. Сонько	І.О. Бланк
1) виробничий потенціал; 2) фінансовий потенціал; 3) інвестиційний потенціал; 4) інфраструктура ринку, комунікаційна, комерційна; 5) трудовий, освітній потенціал; 6) податкова система	1) кількість приватизованих підприємств; 2) кредиторська заборгованість; 3) доходи місцевих бюджетів; 4) валові інвестиції у підприємства всіх форм власності; 5) обсяг промислової продукції та інші	1) рівень загальноекономічного розвитку регіону; 2) рівень розвитку інвестиційної інфраструктури регіону; 3) демографічна характеристика регіону; 4) рівень розвитку ринкових відносин і комерційної інфраструктури регіону; 5) рівень криміногенних, екологічних та інших ризиків.
Макрорівень		
Г.К. Прибіткова	І.О. Бланк	Г.О. Пухтаєвич
1) виробничий потенціал галузі; 2) фінансовий результат діяльності підприємств галузі; 3) інвестиційна активність підприємств галузі; 4) трудовий потенціал підприємств галузі	1) роль галузі в економіці країни; 2) перспективність і ефективність розвитку галузі; 3) рівень державної підтримки галузі; 4) визначення специфіки ринку	1) прибутковість галузі (прибутковість активів, власного капіталу підприємств галузі, реалізованої продукції); 2) перспективність розвитку галузі (вагомість галузі в економіці країни, забезпеченість перспектив зростання власними фінансовими ресурсами, розвиток науково-технічної та сировинної бази галузі); 3) інвестиційні ризики (рівень конкуренції в галузі, рівень інфляційної стійкості продукції галузі, соціальна напруга галузі).

Мегарівень		
Standard & Poors Rating Services [21]	World Bank Group [22]	Moody's Investors Service [23]
1) прозорість і відкритість інформації; 2) бюджетування; 3) довгострокове планування капіталовкладень і фінансове планування; 4) управління доходами і витратами; 5) управління боргом; 6) управління грошовими засобами і ліквідністю; 7) прозорість політико-управлінської системи; 8) управління зовнішніми ризиками	1) ведення бізнесу; 2) будівництво; 3) доступ до електроенергії; 4) реєстрація власності; 5) отримання кредитів; 6) захист прав інвесторів; 7) оподаткування; 8) міжнародна торгівля; 9) виконання контрактів; 10) ступінь платоспроможності; 11) наймання робочої сили.	1) передісторія й історія емітента; 2) промисловість/секторна тенденція; 3) національна політичне і регулятивне середовище; 4) якість управління, досвід, послужний список, і ставлення до ризику; 5) структура управління; 6) основні операційні та конкурентні позиції; 7) корпоративна стратегія і філософія; 8) структура боргу; 9) фінансове становище і джерела ліквідності

Джерело: [20-25]

Підприємство Товариство з обмеженою відповідальністю «Пирятинський сирзавод»
 Територія ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ
 Вид економічної діяльності ПЕРЕРОБЛЕННЯ МОЛОКА, ВИРОБНИЦТВО МАСЛА ТА СИРУ
 Середня кількість працівників 636
 Одиниця виміру : тис. грн.
 Адреса 37000 Полтавська область, Пирятинський р-н м. Пирятин вул. Сумська, буд. 1, т. (05358) 2-86-57

Дата (рік, місяць, число)
 за ЄДРПОУ
 за КОАТУУ
 за КОПФГ
 за КВЕД

Коди		
2020	01	01
00446865		
5323800000		
240		
10.51		

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

V

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2019 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	1073	--
первісна вартість	1001	3854	--
накопичена амортизація	1002	2781	--
Незавершені капітальні інвестиції	1005	326	--
Основні засоби	1010	77650	102533
первісна вартість	1011	227390	281591
знос	1012	149740	179058
Інвестиційна нерухомість	1015	--	--
Довгострокові біологічні активи	1020	--	--
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	--	--
інші фінансові інвестиції	1035	--	--
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	--	--
Відстрочені податкові активи	1045	--	--
Інші необоротні активи	1090	--	4330
Усього за розділом I	1095	79049	106863
II. Оборотні активи	1100	152028	120515
Запаси			
Виробничі запаси	1101	29170	24816
Незавершене виробництво	1102	28290	10440
Готова продукція	1103	92339	83619
Товари	1104	2229	1640
Поточні біологічні активи	1110	--	--
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	101247	93391
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6199	8383
з бюджетом	1135	10719	9868
у тому числі з податку на прибуток	1136	2801	2801
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	66643	76490
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	17645	18500
Поточні фінансові інвестиції	1160	--	--
Гроші та їх еквіваленти	1165	113503	21210
Готівка	1166	63	89
Рахунки в банках	1167	113440	21121
Витрати майбутніх періодів	1170	85	76

Інші оборотні активи	1190	17618	24458
Усього за розділом II	1195	485687	372891
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	--	--
Баланс	1300	564736	479754

Пасив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паісовий) капітал	1400	13350	13350
Капітал у дооцінках	1405	--	--
Додатковий капітал	1410	10818	70
Резервний капітал	1415	7840	--
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	114717	71257
Неоплачений капітал	1425	--	--
Вилучений капітал	1430	--	--
Усього за розділом I	1495	146725	84677
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	--	--
Довгострокові кредити банків	1510	--	--
Інші довгострокові зобов'язання	1515	28712	65322
Довгострокові забезпечення	1520	--	--
Цільове фінансування	1525	--	--
Усього за розділом II	1595	28712	65322
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	28500	37835
Поточна кредиторська заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями:			
товари, роботи, послуги	1610	--	863
розрахунками з бюджетом	1615	70314	55150
у тому числі з податку на прибуток	1620	870	928
розрахунками зі страхування	1621	--	--
розрахунками з оплати праці	1625	966	918
розрахунками з оплати праці	1630	3509	3194
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	1965	171
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	78	3
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	274274	218101
Поточні забезпечення	1660	6337	6445
Доходи майбутніх періодів	1665	--	--
Інші поточні зобов'язання	1690	2486	6147
Усього за розділом III	1695	389299	329755
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	--	--
Баланс	1900	564736	479754

Генеральний директор

(підпис)

Баргошак В.А.

Головний бухгалтер

(підпис)

Бригаха Т.Б.

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2019 рік**

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1409128	1616516
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1286117)	(1456698)
Валовий: прибуток	2090	123011	159818
збиток	2095	(--)	(--)
Інші операційні доходи	2120	7865	12996
Адміністративні витрати	2130	(16569)	(17734)
Витрати на збут	2150	(123936)	(127211)
Інші операційні витрати	2180	(27524)	(29243)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	--	--
збиток	2195	(37153)	(1374)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	1659	1429
Інші доходи	2240	5032	137
Фінансові витрати	2250	(26687)	(16171)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(4936)	(27)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	--
збиток	2295	(62085)	(16006)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	--
збиток	2355	(62085)	(16006)

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	0	0
первісна вартість	1001	0	0
накопичена амортизація	1002	(0)	(0)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	102 533	99 195
первісна вартість	1011	281 591	303 872
знос	1012	(179 058)	(204 677)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	4 330	3 846

Усього за розділом I	1095	106 863	103 041
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	120 515	142 425
Виробничі запаси	1101	24 816	25 181
Незавершене виробництво	1102	10 440	15 369
Готова продукція	1103	83 619	101 529
Товари	1104	1 640	346
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	93 391	96 960
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	8 383	9 053
з бюджетом	1135	9 868	13 108
у тому числі з податку на прибуток	1136	2 801	2 801
з нарахованих доходів	1140	0	4
із внутрішніх розрахунків	1145	76 490	41 207
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18 500	2 765
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	21 210	89 403
Готівка	1166	89	142
Рахунки в банках	1167	21 121	89 261
Витрати майбутніх періодів	1170	76	77
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	24 458	4 321
Усього за розділом II	1195	372 891	399 323
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	479 754	502 364

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	13 350	13 350
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	70	49
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	2 507	2 507
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	68 750	106 352
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0

Усього за розділом I	1495	84 677	122 258
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	65 322	89 329
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	65 322	89 329
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	37 835	93 424
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	863	696
товари, роботи, послуги	1615	55 150	79 426
розрахунками з бюджетом	1620	928	1 134
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
розрахунками зі страхування	1625	918	1 092
розрахунками з оплати праці	1630	3 194	3 900
одержаними авансами	1635	171	3 590
розрахунками з учасниками	1640	3	3
із внутрішніх розрахунків	1645	218 101	97 363
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	6 445	7 386
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	6 147	2 763
Усього за розділом III	1695	329 755	290 777
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	479 754	502 364

Керівник

Бартошак Володимир Анатолійович

Головний бухгалтер

Брижаха Тетяна Борисівна

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**

за 2020 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за ДКУД

1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1 371 020	1 356 007
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 242 015)	(1 286 117)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий:	2090	129 005	69 890
прибуток			
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	19 355	7 865
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, звільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(18 152)	(16 569)
Витрати на збут	2150	(47 107)	(70 815)
Інші операційні витрати	2180	(18 872)	(27 524)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:	2190	64 229	0
прибуток			
збиток	2195	(0)	(37 153)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	1 306	1 659

Інші доходи	2240	84	5 032
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(27 995)	(26 687)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(22)	(4 936)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	37 602	0
збиток	2295	(0)	(62 085)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	37 602	0
збиток	2355	(0)	(62 085)